

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5.50—
na mesec 1.90—

Izšla vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6.50—
na mesec 2.30—

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Važen preobrat v vprašanju južnih železnic.

Dunaj, 9. oktobra.

V političnih krogih se je nekako z začudenjem opazila pogostje avdijske najvišjih državnih in vojaških funkcionarjev, kateri so v preteklih dneh bili ponovno poklicani k cesarju. Naravno je, da so spravljeni te avdijske predvsem v zvezi s položajem na jugu, oziroma turško-italijanskim vojnimi konfliktom. Kmalu se je tudi v sicer dobro informiranih krogih domnevalo, da gre za gotove vojaške odredbe, ki so vsled nastalih posebnih razmer na jugu potrebne in v javnosti so nastale vesti o mobilizaciji ob Sandžaku in o ordri, s katero da je odplula mornariška eskadra v albanske vode. Te vesti so bile energično dementirane in danes ni dvoma, da so bile vsaj jako pretirane. Seveda se ne more dognati, v koliko so na konferencah odločujočih krogov že dozoreli gotovi načrti za slučaj novih balkanskih konfliktov.

Poleg teh dnevnih vprašanj pa se je baš v sedanjem kočljivem položaju pokazala še tudi druga zadeva kot skrajno akutna in nujna. V odločilnih vojaških krogih se je naravno baš sedaj zopet študiralo vprašanje mobilizacije naše armade, ki bi bila eventualno poklicana, nastopiti na jugu kot varovalnica avstrijskih interesov. Kako važno je mobilizacijsko vprašanje v resnem trenutku, se je ravno pokazalo zopet v Italiji, kjer je potrebovala ekspedicijska armada več kot 10 dni, da se pripravi na odhod. Spomin na avstrijsko aneksijsko krizo je iznova oživel in spoznanje, kako slabo so zvezane južne naše dežele z notranjostjo monarhije, se je vrnilo s podvojeno močjo. Najvišja vojaška uprava je sklenila, nemudoma storiti vse one korake, ki so v tem oziru potrebni. Šef generalnega štaba general Conrad je prošil pri cesarju za avdijsko ter mu v posebnem predavanju razložil nujno potrebo, da se državna uprava energično in resno loti južnega železniškega vprašanja, ki kulminira v dveh zahtevah: Bosna se mora spojit s z eno progo z monarhijo in Dalmacija mora dobiti primerno zvezo z anektiranimi deželami ter čim hitreje zakonito že zajamčeno železnico, ki veže z notranjeavstrijskimi provinca-

mi. Nujno potrebno je tudi, da razmnoži železnice svoja obratna sredstva (lokomotive in vagoni), zlasti na jugu.

Cesar je ta program, ko se je še posvetoval z grofom Aehrenthalom in vojnim ministrom, popolnoma odobrila. Poklicana sta bila nato skupni finančni minister Burian in ogrski finančni minister Lukaes, ki zaeno upravlja kot trgovinski minister železniški resort in v ponovnih konferencah se je sklenilo z energično akcijo pospešiti rešitev južnih železniških vprašanj.

Znano je, da ima tozadevno baš Ogrska velike zamude in da je torej naši »drugi polovici« predvsem potrebno, da pokaže za dejanjem svojo resno voljo. Zatrjuje se, da je ogrski finančni minister že sprejel precejšnje vsote za gradnjo železnic v svoj proračun in da bo vlada v ogrskem državnem zboru umaknila vojaške predloge, da čim prej spravi budget pod streho.

Če so informacije, ki mi jih je dala na razpolago oseba, ki je izvršno informirana, pravilne, smemo v najkrajšem času pričakovati popolno rešitev dalmatinsko-kranjskega železniškega vprašanja.

Cesar pri nas v Avstriji ne premorejo izgubljeni in zanemarjeni milijoni gospodarskih interesov, to stori silna beseda vojaške potrebe.

Shod pri „Novem svetu“.

Politično in izobraževalno društvo za kolizejski okraj je sklicalo za nedeljo dopoldne shod k »Novemu svetu«. Shod je otvoril v imenu društva deželni poslanec

prof. Reisner

ter očrtal na kratko delovanje društva in društvenikov pri dosedanjih volitvah in pozval društvenike, da zastavijo ravno tako vse svoje sile za izvolitev sedanjega kandidata

Adolfa Ribnikarja,

ki je bil na sobotnem shodu proglašen za kandidata narodno napredne stranke. Dosedaj so bile vse zmage napredne stranke častne in treba je gledati, da bo tudi ta zmaga častna, zato pa je treba tudi mnogo pozornosti, ker je stara resnica, da sovražnik nikdar ne spi. Izvoljen imamo občinski svet, toda ta občinski svet

se še ni sestel in se še dolgo ne bo in tega je kriva edinole klerikalna stranka, ki je s svojim protestom proti volitvam na najbolj jasn način pokazala svoje nasprotstvo proti Ljubljani. Odkar imajo klerikalec skoro vsi državnozborske delegacije v rokah, se nam gode dan za dnevom največje krivice in to tudi takrat, če nima niti S. L. S. kake koristi od tega, ker vlada ve, da klerikalec nikdar ne bodo odprli ust, kadar gre za narodnostne pravice ali pa da klerikalec kaj hitro lahko zamaši usta.

Vzemimo samo zadnji slučaj, državno obrtno šolo v Ljubljani. Od napredne strani je bil že sklican shod zaradi državne obrtne šole, ki pa je bil v zadnjem trenutku odpovedan, ker je bilo pričakovati mirne in ugodne rešitve tega vprašanja. Opozorjam samo na to, da je bila vlada pripravljena žrtvovati državno obrtno šolo v Ljubljani samo zato, ker so Nemei protestirali proti njeni otvoritvi. Ko so Nemei zamudili preprečiti gradbo državne obrtne šole v Ljubljani, so zahtevali za to kompenzacije ter so jih tudi dobili v Gradcu, Celovcu in Beljaku. Vlada je imela za vse to denarja dovolj, da si ravno te kompenzacije niso bile postavljene v državni proračun. Zato pa je vlada črtala potem v proračunu postavko za ljubljansko obrtno šolo, dasiravno je bilo že vse določeno. Tako se je zgodilo, da ni imel ravnatelj obrtne šole razen dosedanjih učnih moči ob začetku šolskega leta ničesar za novo obrtno šolo. Da se bo državna obrtna šola kljub temu otvorila, je edina zasluga slovenskih narodno-naprednih poslancev, ki so posredovali v ministrstvih.

Strmeti moramo, da se je vlada upala storiti kaj takega, toda nič čudnega ni to. Vlada bi tega ne bila nikdar storila, če bi ne vedela, da lahko stori največjo krivico v škodo slovenskega naroda, ker se lahko odkupi slovenski parlamentarni delegaciji. Če pa v tem slučaju klerikalec kupčuje tudi ne moremo naravnost očistiti, so vendar klerikalec krivi tega koraka vlade, ker je vlada dobro vedela, da se ji ni treba bati od strani klerikalne stranke nikakršnega odpora. Prozorno je to tudi postalo, ko se je »Slovenec« oglasil in kazal na državno obrtno šolo, češ, glejte, to je Hribarjevo delo. Okrog »Slovenca« so ta vladni korak škodoželjni pobrali, samo da bi predočili kritični položaj obrtne šole kot neuspeh

napredne stranke in bivšega njene poslanca in župana Hribarja.

Na shodu državnih uradnikov je govoril neki klerikalni poslanec, da je klerikalna stranka pripravljena objektivno presojeti težavno stališče uradnikov, da pa je položaj uradništva zavožen po birokratizmu, ker je pri centrali preveč nastavljenec. To zadnje ima nekaj na sebi, vse drugo pa je bilo le humbug. Poglejmo samo v našo deželo, kako v tem oziru pri nas nastopa ta stranka posebno kar se tiče imenovanja učiteljev na obrtni šoli v Ljubljani. Vlada je zahtevala, da se kandidati za obrtno šolo priglase že do maja in vendar še do danes niso učne moči imenovane. Imenovan pa je bil 1. julija na državno obrtno šolo sin deželnega glavarja Šuklje, in to v času, ko je bilo v ministrstvu dogovorjeno, da državne obrtne šole v Ljubljani sploh ne bo. Tako bi se bilo lahko zgodilo, da bi se bil nastavljeni učitelj lahko dolgočasil celo leto in še delj s plačo učitelja na državni obrtni šoli v Ljubljani, katere pa bi sploh ne bilo.

Vse to so dokazi, da je klerikalna delegacija v deželnem zboru po vsem svojem delovanju skrajno škodljiva, klerikalec pa so prišli s svojo nesramnostjo tudi že tako daleč, da se v vseh uradih pri ministrstvih že delajo iz Slovencev norca. Zato moramo zastaviti vse svoje sile, da izbojujemo častno zmago naprednemu kandidatu, tržnemu nadzorniku g.

Adolfu Ribnikarju.

Nato je govoril kandidat Adolf Ribnikar izjavljajoč v bistvu sledeče:

Človek bi mislil, da so na Kranjskem, kjer so Nemei v tako majhni manjšini, dani vsi predpogoji za kulturni in gospodarski razvoj slovenskega naroda. Če že država ne stori ničesar za nas, se ne čudimo, imamo pa deželno upravo, katere delovanje pomeni veliko nevarnost za bodočnost našega naroda. Odkar so v naši deželi na krmilu klerikalec je vsa naša kulturna in tudi vsa naša gospodarska politika zavožena. Omeniti mi je treba samo naše učiteljstvo, pa je vsakemu jasno kaj pomeni klerikalna vlada na kulturnem polju. Na drugi strani pa so propadajoče klerikalne gospodarske organizacije vzdržujejo edinole vsled deželnih podpor in na škodo obrtni-

kov in trgovcev. Skratka, klerikalna stranka je danes taka, da moramo delati z vsemi silami na to, da to večino razbijemo ker je šele potem upati na izpremembo. Naloga vsakega je tedaj brezobzirno razkrinkanje klerikalnih mahinacij in gnolob.

V Ljubljani in po vsem Slovenskem vlada velika gospodarska kriza, danes se godi meščanom že tako, da stoje revnejši sloji tik pred lakoto.

Tega pa so krivi v veliki meri klerikalec, ki so se udingali veleagrarcem in ogrskim magnatom ter velikim cerkvenim dostojanstvenikom ter na ta način storili največjo škodo meščanstvu in tudi malemu kmetu. Vse se je podražilo, meso, živina in s tem podražanjem je v zvezi vsako drugo podražanje. To veliko pomanjkanje pa čuti tudi kmet že danes, ker mora drago kupovati vsled velike depekoracije živino. Kmet bi moral rediti živino več let, da bi se ustvarile zopet normalne razmere, med tem pa bi morali uvažati meso in živino od drugod, da si kmet odpomore. Klerikalec trde tudi, da pomeni uvažanje mesa nevarnost, da se naša živina okuži. To je naravnost nesmisel, pač pa se je okužila naša živina od ene živine, ki so jo prignali iz Bosne k nam in je bolezen napravila med nami za kakih 200.000 do 300.000 K ali še več škodo. Na splošni draginji pa so krivi tudi visoke carine na žito, ki so podražile skupaj z drugimi živili vse naše življenje; tako je stala l. 1900 pšenica 17 K 60 v, danes 25 K, rž 14 kron 40 v, danes 21 K, ječmen 13 K 60 v, danes 19 K 50 v, oves 12 K 40 v, danes 21 K, ajda 16 K, danes 24 K 80 v, koruza 11 K 50 v, danes 21 K 60 v. Vzporedno s temi cenami pa hodi tudi podražanje moke in sicer je stala leta 1900 moka 0 29 K 60 v, danes 39 K, moka VIII. 13 K, danes 21 K, koruza 16 K, danes 24 kron, ajdova 34 K, danes 47 K.

Zaradi te podražitve so se podražili vsi izdelki v obrti in vsemu temu je krivo, da uganja veleagrarce agrarno politiko v državnem zboru in da se meče klerikalec za njim. Na jeziku imajo klerikalec ljubezen do ljudstva, v praksi pa to izgleda popolnoma drugače. Pri nas so klerikalec napravili še večjo draginjo kakor bi bila sicer. Krompir v ljubljanski okolici bi zadostoval komaj za Ljubljano, ko pa so začeli hoditi po kmetih klerikalni barantači,

LISTEK.

Kolera.

Spisal Rado Murnik.

Osebe: Jože Lopatar, čemerer bogataš. — Ladislava, njegova gospa. — Dr. Milo Kalan, domači zdravnik Lopatarjev. — Jerica, hišna. — Kraj: Ljubljana; obednica Lopatarjeva. — Čas: večeraj.

Dr. Kalan. Glavna stvar je tedaj, da si ohranite zdrav želodec. Potem se vam ni treba bati kolere, gospod Lopatar!

Lopatar. Saj se je ne bojim prav nič. Toda povejte mi, ljubi gospod doktor, kako naj ohranim zdravje svojega želodca?

Dr. Kalan. Pazite, da se ne prehladate! Nikar ne prenapenjajte ne duha ne telesa! Ne jejte in ne pijte kaj takega, kar bi utegnilo škodovati želodcu ali ga oslabiliti. Oslabljen organizem se ne more uspešno borovati proti bacilom in njihovim strupom, ki povzročajo kolero.

Lopatar. Kaj naj torej jem?

Dr. Kalan. Uživate samo lahko prebavna jedila, sveža, toda dobro kuhana ali pečena: gorko juho, dobro kuhano ali pečeno tetelino, govedino, kuretnino, obaro, lahne kipnike, v mehko kuhana jajca. —

Lopatar. Oprostite, gospod doktor! Našteli ste mi toliko stvari tako hitro, da si nisem mogel vsega zapomniti. Čakajte, hočem si jih za beležiti. (Vzame svinčnik in beležnico.) Prosim, gospod doktor!

Dr. Kalan (ponavljajo začetni stavek). — kuhano sadje, čaj, kav, oparjen kruh, oparjene žemlje, lahka rdeča ali lahka bela vina, plazenjsko pivo, šampanjec.

Lopatar (piše). Aha!

Dr. Kalan. Da, šampanjec priporočam prav posebno.

Lopatar. Prosim, gospod doktor, povejte mi še, česa ne smem jesti.

Dr. Kalan. Jesti ne smete težko prebavnih ali sirovih ali pred dolgim časom prirejenih jedil. Uživati ne smete mrzle juhe.

Lopatar. Hladne juhe tako ne maram. Pardon!

Dr. Kalan. Uživati ne smete nobene mrzle pečenke in nobenega težko prebavnega sočivja, nobenih težko prebavnih močnatih jedi, delikates, salate, sira, nobenega nekuhanega mleka, svežega kruha in svežih žemelj, nobenega sirovega sadja, nekuhanane vode, nobene slabe pijače.

Lopatar. O, saj sploh ne maram slabe pijače.

Dr. Kalan. Vodo je treba prekuhati ali pa vlijte vanjo nekoliko limonovega soka ali solne kisline.

Lopatar. Hvala lepa, gospod doktor. (Spravi svinčnik in beležnico.) Zdaj pa, ker že govoriva o tem, hm — toliko sem že slišal in bral o kolero, pa le ne vem, kaj je pravzaprav ta spak. Prosim, izvolite mi kaj povedati o njej.

Dr. Kalan. Z veseljem. Azijska kolera je kužna bolezen, ki jo povzročajo jako, jako majhna bitja, bacili ali vibrioni, pod drobnogledom podobni pisanim ali tiskanim vejicam. Ako pridejo ti bacili z okuženo hrano ali drugače skozi usta v želodec, jih v ugodnih razmerah umori želodčna kislina. Toda le zdrav želodec more producirati dovolj krepke kisline, ki pomori bacile. V bolnem želodcu so bacili prav židane volje in romajo veselo dalje v drob. Tukaj se množe neznansko naglo. Vsak razpade na dva dela, pa je že dvoje bacilov in ta delitev se ponavlja venomer.

Lopatar. Tukaj ni potemtakem nobenih samice in nobenih samcev?

Dr. Kalan. Nobenih.

Lopatar. Pravzaprav imajo ti bacili prav dolgočasno in žalostno življenje, Gospod doktor, kako pa bi spoznal, da imam kolero?

Dr. Kalan. Ta bolezen se ne razvija pri vsakem bolniku enako. Tega prime huje, drugega prav malo. Nekateremu je dolgo slabo pred

pravim izbruhom, pri drugih se kar nenadoma pojavi bruhanje in driska ali lijavica in potem mrzlica. Koža je hladna in lepljiva; pokriva jo mrzel pot. Žila bije slabo. Oslabele mu bolniku šumi po ušesih, mučijo ga huda žeja, notranja vročina in bolestin krči, zlasti v mečih. V najneugodnejših razmerah izpremeni bolezen bolnika strahovito: obraz in roke, zlasti ustne in nohtovi emodre, lica upadejo, oči se mu vdre, nos se ustri, žila in srce skoraj ne bijeta več, vse telo je mrzlo kakor mrličjevo. Bolniki se zavedajo, navadno pa se kar nič ne brigajo za pretečo nevarnost in se pritožujejo le zaradi krčev in žeje.

Lopatar. In potem umre bolnik?

Dr. Kalan. Ne vsak. Okreva jih skoraj polovica.

Lopatar. Hm, ako bi vedel človek, pri kateri polovici bo!

Dr. Kalan. Saj ste zdravi, kaj bi se bali! Poudarjati vam moram, da škoduje razburjenje in bojazen zaradi kolere.

Lopatar. O, saj se je ne bojim. Čudno, da škoduje tudi strah.

Dr. Kalan. Seveda. Človek, ki trepeti pred smrtjo, ne more prebavati tako dobro kakor brezskrben korenjak. Bojazljivca ne veseli nič. Čemeriki škoduje vsaka stvar prej, oslabi ga skrb in strah in njegovo telo izgubi mnogo odporne moči.

Lopatar. Verjamem, gospod doktor! Tedaj ... kakor ste rekli ... okužiti se utegnem tudi, ako se dotaknem okuženega?

Dr. Kalan. Ako se ga dotaknete slučajno tam, koder je kaj bacilov. Lopatar. Kako pa bi se razkužil?

Dr. Kalan. Kupite lysoforma. Lysoform ni strupen, diši prijetno in se raztopi v vodi. Umivajte se z 1% raztopino.

Lopatar. Kaj pa — recimo — da naleze moja gospa ali hišna ali kuharica kolero. Vas ni doma, dolgo ni nobenega zdravnika. Kaj bi tedaj?

Dr. Kalan. Bolnika v posteljo! Grejte mu trebuh, roke in noge z gorkimi prti. Dajte mu gorkega ruskega čaja ali kuhanega vina in drgnite mu ude.

Lopatar. In šampanjca?

Dr. Kalan. V ledu ohlajen šampanjec izborna pomaga srečo, da ne omaga zaradi zgoščene krvi.

Z bolnikom naj obuje le prav malo drugih. Tako, zdaj moram zopet dalje. Priporočam se, gospod Lopatar!

Lopatar (ga spremlja do vrat). Klanjam se, gospod doktor!

Dr. Kalan. Nič se ne bojte! Veselo srce je pol zdravja. (Odide.)

(Konec prihodnjaja.)

Se skočila cena na 10-12 K, naš krompir pa pošiljajo v Trst. Istotako je z eksportom sena na Bavarsko. Načrt in namen klerikalcev je, potem strankarskih političnih gospodarskih organizacij uničiti našega obrtnika in trgovca. Ves zaslužek, ki so ga imeli prej posamezniki, in s katerim so pomagali sebi in svoji rodbini ter tako indirektno koristili narodu, se staka sedaj v klerikalne strankarske žepce. S tem pa so odvzeli tem posameznikom tudi možnost, da bi dali izsolati svojo dečo. To jim je prav, ker šele če bi bilo kranjsko ljudstvo sestavljeno iz samih tepcev, napoči čas njih absolutne vlade, kakor v srednjem veku.

Tudi prijatelji delavstva hočejo biti, toda da je ta njih trditve zgolj sleparstvo, so dokazali z občinsko reformo. Poleg tega pa je treba pomisliti tudi, da je ravno učitelj eden najvažnejših delavcev.

Imamo »Deželno zvezo kranjskih obrtnih zadrug« s 1600 večanimi obrtniki. To zvezo delni odbor konsekventno prezira, ker ne trobi v klerikalni rog, nasprotno pa pospešuje »Deželni obrtno pospeševalni zavod«. Ravno tako je bila že neshetokrat prilika opozoriti na konkurenco kaznilnice obrtnikom in na vedno se množče samostane in samostanske delavnice.

V državnem zboru je vlada predložila zakonski načrt za zboljšanje plač državnim uradnikom; to kar obeta država, sploh nobeno zboljšanje ni, ker bi znašalo za vsakega uradnika komaj 10 K. Vendar je vlada pokazala vsaj dobro voljo, toda klerikalci so celo zoper to malenkostno zboljšanje med tem ko je isti delegaciji za takozvane »morske pošasti« bil izdelek 320 milijonov kron še premajhen. Nasprotno pa pred leti klerikalci prav nič niso protestirali, ko se je zvišala kongrua za 9 milijonov. Samo sedaj so se oglasili, ker je njih namen, da bi sestradali in degradirali uradništvo. Njih geslo je: ubiti vse, samo da stoji po konci črni žakelj.

Preidimo k najnovejšemu lopovstvu naših klerikalcev, na njih nesramno gonjo zaradi italijansko-turške vojne. Denunciacij klerikalcev smo vajeni, priliko smo jih opazovali lani ko so hoteli imeti na vsak način srbsko zaroto v Ljubljani in so iskali srbskega kralja menda neke pri Figovcu na dvorišču. Pozneje se je izkazalo vse kot laž in lumparija. Morda je bila ta gonja tudi naročena iz zunanje ministristva, ker se je pojavila na Slovenskem in na Hrvaškem. Sedaj pa dela »Slovenec« zopet širokoušno vojno z Italijo ter bi rad, da bi se Avstrija spustila z Italijo v boj samo zato, da se mora Italija ponižati nasproti papežu. Govori se, da so res šli zastopniki »Ljudske posojilnice« v Albanijo kupovat gozdove in to zato, da bi napravili klerikale veliko kupčijo ali pa veliko izgubo. Eno, kakor drugo bi se zakrilo z vojno. Toda če pride do vojne, vprašam kdo bo trpel krvni davek? Ali bo šel morda v vojno Lampe ali korarji ali pa bo šel krvavet naš narod? Koga bodo zadeli davki, ali to gospodo ali davkoplačevalce? Lahko se igrajo ti ljudje z ognjem, ker ni njih streha, če pa pride res do vojne, bodo prvi okrog »Slovenca«, ki bodo tekli, saj se že, če jih kliče sodnija na odgovor, skrijejo okraj meje.

Zato pa je dolžnost vsakega naprednjaka bojevati se proti tem ljudem in če to obljubim sem dovolj obljubil. (Odobranje.)

Po kratkih zaključnih besedah je nato predsednik deželni poslanec prof. Reissner zaključil shod.

Italijansko-turška vojna.

Ob albanski obali je prišlo zopet do spopada, ki vznemirja vso evropsko javnost, prav posebno pa Avstro-Ogrsko. Italijanska vlada bo zopet zdaj našo vlado potolažila, da se kaj sličnega ne bo več zgodilo. Navzile temu pa križarja štiri italijanske križarke pri otoku Leukas in opazujejo vse trgovske ladje ter zapenjajo vse blago, ki je namenjeno v Prevezo. V kakšni zvezi je to postopanje Italijanov s Tripolitanijo, seveda razen Italije nihče ne ve.

V Tripolitaniji se bližajo Italijani hudim časom. Tripolis so sicer zavzeli brez vsake žrtve, toda boj v notranjosti dežele ne bo tako lahek. Prvi spopad, o katerem poročajo, je imel za Italijane negativni uspeh.

Turška vlada dela na to, da kakor hitro mogoče konča vojno. Naročila je namreč svojim poslanikom, naj vprašajo vevlasti za njih mnenje, pod kakimi pogoji bi bilo mogoče doseči premirje.

V Carigradu so pa precej zmešani. Na eni strani žele mir, na drugi strani se pa pripravljajo na najhujše represalije proti Italijanom, ki žive v Turčiji. Vendar bo pa turška vlada skoraj gotovo opustila namero, izgnati v Turčiji živeče Italijane.

Tripolis.

Poročevalec časopisa »Vita« v Sirakuzah, ki je govoril z več osebami, ki so prišli iz Tripolisa, je brzojavil svojemu listu, da so italijanske vojne ladje bombardirale tripolitske utrdbе na distanco dvanajstih kilometrov. Turška artilerija se je pokazala kot popolnoma neuporabna. Njeni topovi so nesli 4 kilometre daleč, do čim nesejo novi Kruppovi topovi 9 kilometrov. Ko so se italijanski mornarji izkrcali, jih je napadla turška konjenica; vendar jih je pa italijanska artilerija v beg pognala. Vsled tega se je italijansko vojaštvo moglo brez vsake izgube izkrcati.

Tudi »Tribuna« prinaša interesantne detajle o zavzetju mesta Tripolis. Po razrušitvi utrdb »Sultanie« in »Hamidie«, kakor tudi svetilnika 5. t. m. so se začeli izkrcavati mornarji. Bombardiranje se je nadaljevalo. Ob obali so nato razobesili bele zastave, na kar so prišli arabski šejki ter prosili italijanske častnike milosti. Do solnčnega zahoda je bilo izkrcanje končano. Tripolitski župan, Hassan-paša, je izročil majorju Cagniju mesto. Namestnik valija tripolitskega je izročil v navzočnosti prvakov vlado in se nato oddaljil. Na poziv majorja Cagnija, naj izroči proti odškodnini puške, so oddali več nego 2000 pušk. Arabci so zadovoljni, da so Italijani zasedli mesto. Če srečajo Italijane, tedaj jim hočejo poljubiti roko in pravijo, da so vsi Italijani dobri in močni. Vojake prosijo, naj se ne približajo preveč njihovim ženam, ker so Turki raznesli tendencijsne vesti o nasilstvih italijanskih vojakov. Vsled bombardiranja je bilo v notranjem mestu le devet žrtev. Turki so imeli v utrdbah velike izgube in so prestrašeni zbežali v notranjost dežele. Arabci priznavajo, da ni bila nobena mošeja poškodovana.

Skladišče za smodnik utrdb »Hamadie« ni bilo razstreljeno, temveč sta dva junaška italijanska častnika preplezala navpično skalo, na kateri se nahajala zaloga streljiva, in sta vrgla gorečo bakljo v skladišče.

Begunci iz Tripolisa trde, da je v notranji deželi 40.000 za boj pripravljenih mohamedanov.

Italijanske ekspedicijske čete bodo v najkrajšem času izkrcane na tripolitski obali. Italijanska vlada upa s 30.000 vojniki, ki bodo še ta teden izkrcani, polastiti se dežele.

Prvi boj pri Tripolisu.

Carigradski listi poročajo, da se je turška garnizija iz Tripolisa pod poveljstvom polkovnika Nesheda umaknila v Vehare in Kirk Kariš, ker je zavzela defenzivno stališče. Ena italijanska stotinja je skušala prodrati do Vehare, morala se je pa vsled odpora turških čet umakniti. Prebivalstvo se je udeležilo boja. Pomorska bitka v Egejskem morju? Ker ni nikakih uradnih poročil o akcijah italijanske mornarice v Egejskem morju, se širijo vznemirljive vesti o bojih. Tako poročajo, da se je vršila med Kreto in Rhodom pomorska bitka, v kateri so zmagali Italijani. Deset turških ladij je bilo bajje potopljenih od italijanskih ladij, je bila poškodovana križarka »Re Umberto«.

Vesti o posredovalni akciji.

V nedeljo zvečer je imel avstro-ogrski poslaniki svetnik Kolossa z velikim vezirjem pogovor, katerega rezultat se je brzojavno sporočil turškemu poslaniku na Dunaju, Rešid-paši. Kmalu nato je došel odgovor Rešidov, na podlagi katerega je ministrski svet sklenil, zopet zaprositi vevlasti za mirovno posredovanje. Ministrski svet je redigiral besedilo note. Neka dobro informirana turška oseba sporoča, da je ministrski svet storil ta sklep na podlagi predloga, ki ga je stavila neka prijateljska vevlast. Ta predlog smatra turška vlada kot sprejemljiv, ker garantira Turčiji navzlic gotovim žrtvam razven materijalnih koristi tudi častno rešitev konflikta. Italijani se za zdaj ne bodo izgnali, temveč se bodo šle deloma začeli izganjati, če Italija odkloni mirovna pogajanja. Kakor se govori, namerava turška vlada zahtevati kot odškodnino za koncesije, ki jih bo dovolila v Tripolitaniji, končno rešitev kretskega vprašanja v njenem smislu. »Ikdam« poroča, da so se nekatere vevlasti že izrekle za to.

Nota turške vlade.

Turški poslanik v Berlinu, Osman Nisam-paša, je prišel v nedeljo v zunanje ministristvo, kjer je državnemu tajniku izročil noto turške vlade. Ta nota se bavi z vprašanjem, ali smatrajo tuje vevlasti spričo zavzetja Tripolisa trenutek za začetek pogajanj kot ugoden in na kateri podlagi naj bi se začela pogajanja. Iz note se razvidi, da se hoče Turčija pod gotovimi pogoji odpovedati Tripolitaniji. O tej noti se vevlasti zdaj dogovarjajo.

Turčija ne bo izgnala Italijanov.

»Agenzia Stefani« poroča: Vsled prošnje nemškega poslanika v

Carigradu, barona Marschalla, je turška vlada suspendirala izganjanje Italijanov.

Eventualni pogoji Italijanov.

V pariških političnih krogih vedo o pogojih, ki bi jih morda Italija sprejela, le toliko, da hoče Italija Tripolitanijo zasedati in upravljati. Suvereniteto sultanovo bi Italija priznala ter plačala šestdeset milijonov frankov odškodnine. Razven Avstro-Ogrske ni dozdaj nobena vevlast intervenirala.

Turško ministristvo.

Turški poslanik na Dunaju, Rešid-paša, je odklonil portfelj zunanjega ministristva. Portfelj so ponudili poslaniku v Sofiji, Asim-beju, ki je ponudbo sprejel.

Albanci.

Albanski kongres, ki zboraže v Skoplju, je brzojavno pozval velikega vezirja, naj ne sprejme v novo ministristvo nobenega člana prejšnjega kabineta, temveč naj vsa ministrska mesta nanovo zasede. Pri tripolitskem vprašanju nimajo Albanci nikakega interesa.

Bolgarija.

Bolgarska vlada je naročila svojim poslanikom pri vevlastih, naj opozore vlade, kakšno vznemirjenje vzbuja turška mobilizacija v Bolgariji.

Razpoloženje v Vzhodni Indiji.

Shod ravnatelj Juma-mošeje v Bombaju je poslal na angleškega ministra, predsednika Asquitha in na državnega tajnika Greya brzojavki, v katerih prosijo varstva za svetega kalifa, sultana, v italijansko-turški vojni in v katerih označujejo to vojno kot skrajno nepravilno in brezbožno. Shodi so se vršili tudi v Lahore in Luknovu, kjer so molili za uspeh turškega orožja.

Politična kronika.

Z revolucijo v Avstriji groze klerikalci. Popolnoma jasno je to povedal na shodu krščanskih železničarjev na Dunaju poslanec Neunteufel. Poslanec Neunteufel je izjavil: Vzrok železničarskega gibanja je draginja. Vse prebivalstvo je v najhujšem razburjenju in ne bo prišlo samo do pobiranja šip, marveč do še veliko večjih demonstracij, katerih se bodo udeležili tudi srednji sloji. Potem bo za državo in vlado prepozno, potem ni mogoče jamčiti za nič več, in skrb onih, ki se že danes boje, da bo šlo na njih denarne žaklje, se bo izpolnila.

Predsednik ogrsko-hrvaške državne zbornice je začel kompromisna pogajanja z voditelji opozicije. Nekateri upajo, da bodo imela ta pogajanja uspeh.

Na Kreti je, glasom zadnjega ljudskega štetja 336.171 prebivalcev, med njimi 307.832 kristjanov.

V imenu grškega kralja je bila včeraj jutraj otvorjena narodna skupščina na Kreti. Poslanci so z veseljem in s ploskanjem pozdravili otvoritev in klicali: »Živela združenje z Grško!«

Monarhisti na Portugalskem so podlegli in portugalska vlada je mnenja, da je bil to zadnji poskus v doglednem času na Portugalskem zopet ustanoviti monarhijo. Kapitan Conceiro je pobegnil in se namerava obrniti v Ameriko, ker je uvidel, da je monarhija izgubljena. Njegova vojska pa je od vladnih čet popolnoma obkoljena in ji je odrezen tudi povratek na španska tla. Tudi v Londonu so mnenja, da je monarhija za vedno pokopana, zlasti zato, ker ne bo mogoče še enkrat spraviti toliko denarja skupaj. Med rojalisti je bila bajje tudi vojvodinja Parma, ki je 14 dni neprenehoma v svojem avtomobilu prevažala orožje iz Francije na Portugalsko.

Portugalski vojni minister je odstopil. Demokrati zahtevajo zaradi dogodkov na Severnem Portugalskem, da se sestane parlament k izrednem zasedanju. Novi vojni minister je bivši policijski šef Alber Vilviera, in je svojo službo že nastopil. Nad 7000 ljudi je zaprtih zaradi monarhističnega in protidržavnega nastopanja v portugalskih ječah. Večina je duhovnikov in častnikov, tedaj takih ljudi, ki bi se ne smeli pečati s politiko. — Portugalski parlament je sklican za 16. oktobra.

Glede maroškega vprašanja sta imela nemški državni tajnik Kiderlen-Wächter in francoski poslanik Cambon predvčerajšnjim posvetovanja, ki so se tikala onega dela pogajanj, ki zadeva Maroko. Bajje je prišlo do zblizanja naziranja.

Španci v Maroku napredujejo. Petnajst kilometrov onstran reke Kerb je vse od Špancev zasedeno in

sovražnik pognan v beg. Pred vojnim ministristvom v Madridu se zbira navdušena množica. Vlada je brzojavno čestitala v Melilli se nahajajočemu vojnemu ministru in poveljniku španskih čet.

Štajersko.

Iz Ormoža nam pišejo: Dne 3. in 4. oktobra so slavili maturantje mariborskega moškega učiteljskega z l. 1881. tridesetletnico zrelostnega izpita. Od 33 maturantov jih je 9 umrlo. Tridesetletnice so se udeležili gospodje: Alojzij Arnečič, nadučitelj v Pamecah; Adolf Gajšek, ravnatelj meščanske šole v Brucku ob Muru; Anton Hofbauer, nadučitelj v Kamnici pri Mariboru; Vinko Jug, nadučitelj v Podovi pri Račah; Janez Karba, učitelj na Franc Jožefovi ljudski šoli v Ljutomeru; Matija Kaučič, nadučitelj v Jurkloštru; Simon Kellenberger, nadučitelj v Svičini; Jože Krein, učitelj v Mariboru; Miha Levstik, učitelj v Celju; Janez Pireh, nadučitelj na okoliški šoli v Konjicah; Anton Porekar, nadučitelj na Humu pri Ormožu; Martin Šalamun, nadučitelj pri Sv. Miklavžu bl. Ormoža; Al. Seidler, nadučitelj v Pobrežu; Janez Smolnikar, šolski vodja v Zavodni nad Šostanjem; Jakob Vrnker, učitelj v Leskovcu. Sestanka v Gambriinov dvorani sta se udeležila tudi ravnatelj k. r. moškega učiteljskega g. Henrik Schreiner in profesor Luka Lauter. Slavnost se je izvršila po naznanjenem sporedu prav pristrčno in se je sklenilo prirediti sestanek tudi ob 35letnici mature. K sestanku v Gambriinov dvorani je došel tudi hišni lastnik gosp. Tscheligi. V hiši, kjer je sedaj Gambriinova dvorana, je bilo namreč nekdanje nastanjen učiteljske.

Hochenburgerjeva kandidatura v Gracu. Dr. Weidenhoffer je — javno vsaj — »z velikim in odkritosrčnim veseljem« pozdravil idejo Hochenburgerjeve kandidature in prosil graški nemško-nacionalni volilni odbor, naj ga od kandidature odveže. Definitivna še torej stvar ni, posebno, ker je Hochenburger odločno odklonil kandidaturu. »Grazer Tagblatt« pravi, da se bo preudarilo, ali bi kazalo Hochenburgerja kljub temu voliti ali ne. Klerikalci so v svojem graškem glasilu še izjavili, da bi volili Hochenburgerja. Dr. Gargitter sedaj molči.

Iz Maribora nam pišejo: Za časnega vodjo mariborske gimnazije je nastavljen bivši ljubljanski profesor dr. Jože Šorn, ki se je pa v Mariboru prelevil v Schorna in prošil za vstop v spodnještajersko nemško profesorsko društvo! Ker imajo, kakor je znano, provizorji vedno najdaljše življenje, je zelo nevarno, da obdrži dr. Šorn stalno vodstvo mariborske gimnazije. Nečemo biti hudobni in se nočemo razpisati o odličnih pedagoških zmoglostih, ki tiče v rodbini Šornov, ali slišali smo od resnih ljudi dvome, da bi mogel profesor dr. Schorn v polni meri izvrševati svoje dolžnosti na tako velikem zavodu kot je mariborska dvojezična gimnazija. V »Straži« smo čitali minule dni prav oster afront proti Schornu in nam je tudi znano, da so imeli klerikalci za to mesto druge, vendar pa slovenske kandidate. Tudi Nemci so bili za drugega moža, a vlada se je odločila za — nemškutarja Schorna. Treba je, da naši poslanci, četudi pozno, vendar še sedaj energično store svojo dolžnost. Bila bi res prava sramota, ako bi stal na čelu mariborske gimnazije kakšen Šorn!

Iz Ptujja nam poročajo: Na cesarjev dan je bilo slovesno blagoslovljeno in otvorjeno novo poslopje sulfurajnske šole na Bregu pri Ptujju. Pri slavnosti v šolskem poslopiju je govoril nadučitelj, neki Wankmüller, da bo služila ta šola kot trdnjava zoper »fanatično hujskanje mladine na jugu od Ptujja« in je slavil na znani način vrednost nemščine za slovensko kmečko ljudstvo. Za nadučiteljem je izpregovoril tudi — hajdinski župnik. Ni čuda, saj cerkev in šola, četudi pomembnevalnica, spadata skupaj in morata skupno delovati. — Amen.

Kaj je s celjskim okrajnim zastopom? Celo vrsto let gospodarijo že v celjskem okrajnem zastopu različni komisariji, nekateri bolj, drugi manj srečno. Vsi se seveda pošteno trudijo, da dobiva ta korporacija čim dalje bolj nemško lice in se čim dalje več nemški uraduje. Na nekaterih stebah in gradnjah, ki so se izvršile zadnja leta, je videti povsod na prvem mestu nemški napis, dasi je okraj izvzemši dve nemškutarski občini (Vojnik in Teharje) skozinsko slovenski. Zakaj neki vlada ne razpiše novih volitev? Pozivamo poslance, da napravijo vendar enkrat glede te korporacije red. Treba ga je v narodnem in gospodarskem oziru.

Novi »Sokol« na Vranskem. V nedeljo, dne 14. oktobra se vrši na Vranskem v salonu gosp. Košenine ustanovni občni zbor telovadnega

društva »Sokol«. Spored običajen. Na občni zbor vabimo prav pristrčno vse, ki hočejo pristopiti društvu. Vabimo pa tudi k obisku brate Sokole iz sosednjih trgov. Novi »Sokol« na Vranskem bodi močna postojanka narodne in napredne misli v okraju!

Iz Rogatec nam pišejo: Te dni je vzel v Brezinskih gostilni zelo slovesno slovo od svojih nemškutar-skih bratcev sodnik dr. Anton Ohm-Janušovsky pl. Višegrad. Župan Ferschnig je posebej navdušeno slavil njegovo nemško-nacionalno politikanje (župan je rekel »delovanje«) v Rogatu. Ta ljubi Ohm je prestavljen v Kranjsko goro na Gorenjsko, upa pa, »da se vrne na lepo zeleno Štajersko.« Mi se zanj najprej zahvaljujemo. Svojim gorenjskim rojakom priporočamo, naj pazijo na »delovanje« tega zagrizenega nemškega nacionalca.

V Studeneh pri Mariboru hočejo Nemci sedaj ponemčevalno svoje delo sistematično nadaljevati. Ker se je začelo v tem vevlažnem mariborskem predmestju prav živahno slovensko narodno gibanje, ki bi lahko postalo vladajoči vaški nemškutarski kliki nevarno, so začeli Nemci energično utrjevati svoje postojanke. Sezidali so veliko novo šolo, razširili otroški vrtec, sedaj se pa hočejo vreti na naseljevanje nemških obrtnikov in posestnikov. Zlasti glede obrtništva so tu Slovenci zelo na slabem, ker manjka zavednih, gmetno vsaj nekoliko dobro podprtih domačih obrtnikov. Moralo bi se natateno dognati, na koga nam je v Studeneh med obrtniki še računati in potem skrbeti za naselitev dobrih svojih ljudi. Koliko podrobnega dela bi bilo tu — samo ali se bo dobro delavcev in vsaj nekoliko potrebnega denarja?

Iz Dobrne nam pišejo: Naše toplice je obiskalo letos 1041 gostov. Od teh je bilo Stajercjev 623. Spod. Avstrijecev 122, Korošcev 39, Primorcev 30, Kranjcev 20, Dalmatincev 10, Hrvatov 95, drugi gostje odpadajo na različne druge dežele in države.

V Hrastniku je umrl v nedeljo popoldne posestnik Alojzij Pintar, brat znane »slovenske matere« gospe Ane Dimnikove iz Trbovelj. Pokojni je bil vedno vnet in zvest pristaš narodno-napredne stranke, ki se ni nikdar bal to zlasti pri volitvah pokazati. Naj počiva v miru, njegovi rodbini pa naše iskreno sožalje.

Iz Celja nam pišejo: Jako čudne šege in navade imajo sprevodniki na vevlenski železnici. Včeraj, v nedeljo, zvečer je bil vlak, ki vozi v Celje, jako močno zaseden. K vlakcu je bilo pripetih nekaj voz za živino. Dasi-ravno je bilo še v posameznih oddelkih 3. in celo 2. razreda precej prostora, je vendar sprevodnik v Zalecu gonil ljudi v — živinske vozove, med njimi posamezne dame, ki so mu bile za to vlnudnost tudi primerno hvaležne. Ali ni čudno, da uprava te železnice, ki je sedaj v državnih rokah, ne ve za obilnejši nedeljski promet, zlasti pri večernem vlakcu v Celje, s katerim se vračajo nedeljski izletniki v Zalec, St. Peter, Polzelo itd. Prosimo železniško ravnateljstvo v Beljaku, da se take — živinske navade na vevlenski progi ne bodo vdomačile. — Planinsko kočjo na Mrzlici, katero je oskrboval celjski odsek Savinske podružnice S. P. D., je letos obiskalo 175 oseb, kar z ozirom na lahek dostop in krasen razgled z našega savinskega Triglava ni posebno visoko število. Spomladaj se napravi pri koči cisterna, da se odpomore sedanjemu pomanjkanju vode. — Umrl je danes, v ponedeljek, ob pol 4. popoldne odvetniški kandidat gosp. Milan Detiček.

Drobne novice. Umrl je v Studeneh pri Mariboru 64letni hišni posestnik Karel Zorec po daljši, mučni bolezni. — Stoletnica. Ob priliki stoletnice graškega Joaneja bo izdalo ravnateljstvo deželne višje re-alko v Gracu, čije ustanovitev je v zvezi z ustanovitvijo Joaneja, posebno spominsko knjigo, v kateri bo popisan razvoj zavoda. Spominsko knjigo napiše prof. Köchl in bo stala 3 krone. Razposiljala se bo nekdanjim učencem zavoda, ki naj pošljejo ravnateljstvu v to svrhu svoje naslove. — Za stavbo nove višje gimnazije v Celju se nahaja v proračunu za leto 1912 postavka 150.000 K. — V Rogatu so pri-jele nekega vlačugarja Viktorja Anderluha zaradi mnogih tatvin. Tako je ukradel posestniku Janezu Piršu v Radmirju 50 K, Pirševemu hlapcu 60 K, v Mariboru kolo itd. Anderluh je bil zaradi vlačugarstva in tatvine že mnogokrat kaznovan. — Iz Sv. Lenarta v Slov. goricah poročajo: Zadnje sredo je nastal v prej Gomzijevi gostilni na Bišu hud pretep. Trije mladi kmečki fantje, Martin Majerič, Janez Firbas in Jakob Kranjc so pretepli posestnika Martina Mundo z latami tako hudo, da je obležal in prihodnji dan umrl. Ubijalce so že djali pod ključ. — V Celju je nastal te dni v kavarni »Mer-kur« pretep, pri katerem je končno tekla kri. Neki farmacevt S. je bojda razžalil nekega domobranskega nad-

poročnika. Ta je potegnil sabljo in farmaceuta z njo težko ranil. — Iz Trbovelj nam poročajo: Bolniški strežnik Janez Trampšek je te dni izginil z omoženo žensko Pavlo Letnik. Ta je še poprej ukradla svojemu možu hranilno knjižico za 2000 K in vzdignila v Ljubljani 1000 K. Iz Ljubljane je potem parček izginil čez Solnograd v kako nemško luko, da uide v Ameriko. — V Gradcu je izjavil sedaj kandidat dr. Gargiter, da odstopa od kandidature. Volili bodo torej nemški nacionalci in klerikaleci složno dr. Hohenburgerja. — V Slov. Bistrici so otvorili večerj razstavo obrtniških izdelkov, katere so napravili obrtniški vajenci. Razstava stoji pod pokroviteljstvom grofa Emila Attemsa in ostane odprta do prihodnje nedelje. — Preseliti se namerava iz Slov. Bistrice v Maribor odvetnik dr. Mühleisen. Graški odvetniški zbornici je že naznanil preselitev. — V Gradcu se je ustanovila v nedeljo deželna zveza pekarskih združenj. V odbor so izvoljeni sami Nemci. Govorilo se je med drugim tudi o ustanovitvi strokovnih pekarskih združenj za posamezne politične okraje. — Ubil je viničar Rak na potu iz Slov. Bistrice v Šmartin na Pohorju čevljarja Verbeke s sekuro. Morilec, ki je oče štirih otrok, so že zaprli. — Na Zidanem mostu sta skočila s tira dva vozova od tovrstnega vlaka. Ponočni dunajski brzovlak je imel vsled tega pol ure zamude. Ponesrečil se ni nikdo. — Iz Celja ve povedati »Straža«, da so se »bojda« po zadnji vinski trgovini v Sokolskem domu vršili po mestu pretepi med liberalnimi Slovenci in Nemci. Nam o tem ni ničesar znanega. — Iz Sent Petra v Savinski dolini nam pišejo: V zadnji »Straži« se je zopet znani duhovnik na skrajno neumen in otročji način spraval nad gostilničarja g. S., menda zaradi tega, ker se ni mogel v šoli maščevati nad njegovo hčerko. Taksi dopisi ne služijo ne listu ne neolikanemu in surovemu dopisniku v čast. Tako se niti zadnji hribovec ne zaganja v koga, ko nekateri politično zbesneli farji. Več se na take neumnosti ne spleča odgovarjati.

Koroško.

Slika iz male garnizije. V Volšperku je nastanjen oddelk huzarjev. Ponovno dolajajo pritožbe, kako kruto in neumisljeno se ravna v tem oddelku z vojniki, posebno z novinci. Pred par dnevi — bilo je na večerji — so dalje službojoči podčastniki tako mučili nekega huzarja, da je ta končno vprico vseh skočil s konja, si odjel orožje, ga vrgel po tleh in se postavil na razpolago, češ: da v takih razmerah ne more služiti. Vsi namreč so osupnili. Huzarja so odpeljali nato vsega izmučenega z močno eskorto v zapor, kjer ga čaka gotovo običajna kazen.

Povodenj v Rožni dolini. V sled silnih nalivov v Karavankah in po Rožni dolini, so vsi potoki nenadoma silno narasli. Vdrl so se z višin hudozniki, ki so napravili cele kupe lesa. Rošica je tako narasla, da je odnesla 6 lesenih mostov. Tudi obrežje je preplaval potok in napravil obrežanom silno škodo. Posebno je poškodoval naplav prog državnih železnic, kjer je izpodkopal več obrežnih zidov in na več mestih prog preplaval. Ustavljeni so tudi vsi mlini in žage ob potoku.

Mačka zanetila požar. V Konecvi kajži je prekulila domača mačka škatlo karbida v škafo vode. Ko je vstopila v sobo najemnica in prižgala užigalico, je eksplodiral plin in v hipu zažgal kajžo. Navzoča sta bila tudi dva njena sina. Vsi trije so dobili težke oklepine, kajža je popolnoma zgorela.

Primorsko.

Prvi razred na gimnaziji v Gorici ima letos 6 oddelkov: dva slovenska, dva laška in dva oddelek z nemškim učnim jezikom. V teh dveh zadnjih oddelkih je največ laških dijakov, potem so Slovenci, nemških učencev pa je celih 14. Slovenska oddelka sta prenapolnjena; v enem je 82 učencev, v drugem 76. Zahtevalo se je takoj še en slovenski oddelk, tudi obljubljen je že, pa ga še vedno ni! Dolžnost poslanev je, da posežejo tu vmes, ker starši niso dali svojih otrok v gimnazijo zato, da bi jih polovica zaostalo že prvo leto!

Iz politične službe. Namestniški konceptni praktikant dr. Ambrož Gelčič v Trstu je dodeljen okrajnemu glavarstvu v Pulju, namestniški konceptni praktikant Egon pl. Zojs pa okrajnemu glavarstvu v Krku.

Iz šolske službe. Profesor na ženskem učiteljsku v Gorici Herman Chiappulini in okrajni šolski nadzornik v Trstu, profesor Ivan Neckermann, sta prišla v VIII. činovni razred. V IX. činovni razred pa so pomaknjeni učitelji verouka

Bruno Kralzig, učitelj Karel Niklas in učiteljica Klara Pfau in Antonija Pohl na državni ljudski šoli za deklice v Trstu.

Odhodnica mons. Flappa iz Ljubljane. Dne 4. t. m. je birmoval poreško puljski škof v Ljubljani na Puljsčini. Kot običajno so peli povodom slavnosti domačini pri sprejemu hrvaške pesmi. Flapp jim je to prepoval. Domačini pa se niso brigali za ta krivičen ukaz, ki kaže skrajni italijanski fanatizem in se nikakor ne sklada z dostojanstvom avstrijskega škofa, in so peli dalje svoje pesmi. Prevzvišenega je seveda to početje silno vjezelo in pošteno jih je ozmerjal v cerkvi. Grozil je župljanom s tožbo in opsoval tudi deputacijo, ki je prišla k njemu v župnišče, da gapo- uči o starih pravicah svojega jezika. To početje je ljudstvo tako razburilo, da so priredili Ljubljani škofu pri odhodu hrupno protidemonstracijo, katero je spremljala primerna mačja godba.

Italijanske cerkvene molitve v Avstriji. V Poreču se je vršila dne 2. oktobra velika cerkvena pobožnost, pri kateri izročajo verniki svoje prošnje Mariji. Prošnje se vlagajo pismeno. Kolkovina se plača lahko v denarju. Ena takih prošnji, ki se potem prebere glasno v cerkvi pred zbranimi verniki, se glasi seveda v laškem besedilu sledeče: »Obrni o Marija svoj milostljivi pogled na nas, na vse naše rodine, na Italijo, Evropo in na vso cerkev.«

Pomorski promet v Trstu. Večera dopoldne je priplul iz Grške Lloydov parnik Enterpek. Imel je en dan zamude zaradi kvarantene v Dalmaciji. Pripeljal je 40 potnikov in zelo veliko množino grškega sadja, posebno fig in grozdja ter vino. Iznenadil je večerj tržaško luko laški parnik »Romagna«, ker je bilo razširjeno občno mnenje, da je parnik na italijanskem bojišču. Pripeljal je 80 laških izselnikov. Kmalu po njegovem prihodu pa je odplul parnik »Albania« v Patras, iz New Yorka pa je priplul parnik Avstro-ameriške družbe »Oceanica«, ki je pripeljal v domovino 517 izselencev.

Nasilnež. Večera je prišel v hišo na cesti Rosetti neznani človek, ki je bil precej pijan. Ko ga je hišnica, 64-letna Uršula Martinčič, vprašala, kam gre, ji je odgovoril, da stanuje tu njegova nevesta, ki jo še danes ubije. Žena prestrašena, mu je vstop branila, toda nasilnež jo je vrgel tako silno po stopnicah, da je dobila zelo nevarne poškodbe na glavi in na hrbtu. Ljubeznjivega ženina so zaprli.

Nezgode. Večera so pripeljali v tržaško bolnico 23letnega Dominika Ligurga. Ligurgo se je pred nekaj dnevi ranil z železno zarjavelo ostrino. Rana je bila malenkostna in on ni niti pazil na njo. Predvečernjem pa ga je prijel vsled zastrupljenja krvi krč in že skoro otrpjenega so pripeljali v bolnico. — V Chiadino stanujoči deček, 9letni Konrad Giordano, je padel pod težak voz, ki mu je zdrobil obe nogi v stegno. — Kočijaž Frane Gulič se je vrnil večera iz zapora, h kateremu mu je pripomnil njegova bivša ljubimka Klausbergerjeva. Ovadila ga je namreč zaradi tatvine. Večera je hotel Gulič maščevati in vdrl je v njeno stanovanje. Klausbergerjeva ga je odbila s pomočjo svoje hčere in klical na pomoč. Ko jo je Gulič hotel zagrabit za vrat, ga je udarila ta z nekim železom po glavi, da je takoj omahnil. Guliča so odpeljali na zdravniško postajo, od koder bo šel zopet v zapor.

Dnevne vesti.

Klerikalni Korošci proti družbi sv. Cirila in Metoda. Večerašnji »Slovenec« priobčuje notico, ki mu je baje došla iz Celovca, v kateri se zadržira v družbo sv. Cirila in Metoda ter kritizuje izjavo dr. Tavčarja, da je ta družba ena glavnih ustanovitev narodno-napredne stranke. Kaj pa hočejo pravzaprav klerikaleci? Položaj je vendar docela jase: Klerikaleci ne prispevajo za našo šolsko družbo niti vinarja, ustanovili so si svojo »narodnoobrambno« (?) organizacijo »Slovenska straža« ter nastopajo povsod kot strupeni sovražniki družbe sv. Cirila in Metoda. Če torej to družbo podpirajo in vzdržujejo edino in izključno samo naprednjaki, potem bi bilo pač abotno, ako bi tej organizaciji tudi za bodoče hoteli pritisniti pečat nepriljudnosti k napredni stranki. V tistem trenutku, ko so si klerikaleci osnovali izrazito klerikalno »Slovensko Stražo«, je ipso facto tudi družba sv. Cirila in Metoda prenehala biti nadstrankarska organizacija to se pravi reklamirati jo morajo zase tisti, ki jo vzdržujejo. To je povsem naravna stvar in klerikaleci nimajo prav nobene vzroka, da bi se pritoževali. Najmanj vzroka nastopati proti »Družbi sv. Cirila in Metoda« pa imajo koroški klerikaleci, saj je ta družba edina organizacija, ki se bri-

po svojih močeh pomaga. Če pa ti klerikaleci mislijo, da je za slovensko stvar na Koroškem bolje, ako se ču- va in hujša proti tej narodni do- brotnici koroških Slovencev zgolj za to, ker to družbo vzdržujejo zgolj naprednjaki, je to njihova stvar. Vendar pa tudi to nasprotstvo druž- be ne bo oviralo, da bi tudi v bodoče ne žrtvovala svojih sil ogroženi na- rodni stvari na Koroškem. »Družba sv. Cirila in Metoda« je sicer po svojih pravih in po vsem svojem delo- vanju eminentno nepolitična organi- zacija in se tudi nikoli in nikjer ne vtiča v politiko ali v strankarske za- vede, toda s tem pa še ni nikakor re- čeno, da bi se ne smelo glasno in jasno povedati, da je ta družba sad- ljubezni in požrtvovalnosti, ki jo goje somišljeniki napredne stranke od naroda in domovine. Ako pa mi- slijo naši politični nasprotniki, da je pametno, ako to narodno obrambno organizacijo napadajo, svobodno jim, te pa naj uvažujejo, da ti napadi »Družbi sv. Cirila in Metoda« ne bodo čisto nič škodovali, marveč sa- mo koristili. Napadi bodo samo po- dvzeli narodno požrtvovalnost ter povzročili, da se bodo pojavili novi dobrotniki, ki bodo posnemali zgled Viljema Polaka, Karla Kotnika in Marije Vilharjeve. Saj so svoječasi »Slovenec« napadi dali tako Kot- niku, kakor gospe Vilharjevi povod, da sta družbi naklonila svoje premo- ženje. Zato naj klerikaleci le še nada- lje napadajo »Družbo sv. Cirila in Metoda«, bodo se vsaj zmnožile vrste njenih dobrotnikov.

Dalmatinci o dr. Susteršiču. Spljetsko »Naše Jedinstvo« piše: »O dr. Susteršiču pa mislimo, da je ves njegov trud zaman. Poskušal je svo- jo srečo v Dalmaciji, ali se je tako kompromitiral, oziroma so ga kom- promitirali, da že sam uvideva, da mu je ministr. grozdje preisklo. Zato želi postati — deželni glavar kranjski. Vendar pa priznavamo, da bo dr. Susteršič tudi v bodoče mešal in zapletal vsako nas se tičeče vpraša- nje, ker se še vedno obnaša kot gos- podar Dalmacije. Toda kdo je temu kriv? Imeli smo sposobnega moža, ki bi mu bil dorastel na Dunaju in ki bi mu bil onemogočil, da bi se tamkaj postavil kakor petelin na groju. Toda tega moža niso hoteli naši: pro- učili so situacijo in odločili, da je bo- lje, ako pošljejo na Dunaj don Iva Prodana.«

Fuzija frakcij hrvaške stran- ke. V soboto so v Zagrebu sklenili »vsehrvaško slogo« — fu- zijo vseh frakcij hrvaške stranke prava. V vrhovno upravo so bili iz- voljeni: dr. Mile Starčević za pred- sednika; za podpredsednika dr. Ale- ksander Horvat za Hrvaško in Sla- vonijo, don Prodan za Dalmacijo, dr. M. Laginja za Istro in dr. Nikola Mandić za Bosno, za tajnike dr. Vla- dimir Prebeg in Iv. Peršić, za bla- gajnika pa dr. I. Pazman. Sklenjene so bile razne resolucije, ki tvorijo nekaj program združene stranke prava. Po teh resolucijah bo stranka pobijala vsako nagodbno vladno in vsako stranko, ki stoji v nasprotju s programom stranke prava. Glede Slovencev se je sprejela ta re- solucija: »Naslanjajoč se na hrvaško pragmatično sankcijo, bo stranka prava z vsemi silami podpirala stremenje bratov Slovencev, da se tudi slovenske zemlje priključijo hr- vaškemu državnemu telesu. Radi tega bo stranka prava pripravljala pot temu zedinjenju s skupno in složno gospodarsko organizacijo hrvaškega in slovenskega naroda in z medseboj- nim podpiranjem na polju kmetij- stva.« — Ne bomo pisali nobenega komentarja, beležimo samo, da je po- slalo »vsehrvaški slog« pozdravno brzojavko tudi uredništvu »Sloven- ca«, ki jo zaključuje z vzklikom: — »Ustvarjamo veliko Hrvatsko!«

Z Viča. Kakšne »kremenite« značaje priporoča Slovenska Ljud- ska Stranka za občinski odbor: Gos- pod Gorjup, delovodja v tobačni to- varni, do zadnjega časa ateist, je da- nes svetilnik v farovžu. Znano je do- bro, kako je naš kandidat pred krat- kem prisegel, da svoje hčerke, ko do- raste, ne bo pustil hoditi k spovedi. Gospodine, katero koritce pa vam je tako zadišalo. Menda županski sto- lec? Ne bo nič! Gospod Primžar se je svoj čas posebno odlikoval po nagne- nju do žensk. Ko jih je nekoč peljal na božjo pot, je bil tako prijazen ž njimi, da so mu vse ušle z voza. Da- nes pa zida ta možakar kapelice v čast Marije Brezmadežne; to pa ve- liko upošteva naš »gospodi pa- stirji«. In Solncev Janez. Smeh in pomilovanje se nam usiljuje, ko se spominjamo tega kameleona. Kot fant socijalni demokrat z dušo in z telesom, kot mož leta za klerikalnimi pooblastili, da si mora z veliko ru- to brisati pot s plečaste svoje glave. Gos- pod Janez, vaša sveta in brumna Lenča vas je dobro obdelala! In Re- karjev Peter? Zanj pa škoda besedi! Kakor vidimo, obstoji klerikalna kandidatna lista iz samih spokorje- nih grešnikov. No možakarji so se

apreobrili. Kaj pa njih duševni in duhovni oče Teodor? Ali še vedno tako svinjarsko govori, ko lani v bol- nici, kjer je tako kvantal, da so se bolniki nad njim zgrajali. O »čedno- stih« patra Engelberta in patra Hi- jeronima prihodnjč. Gospoda kleri- kalna okrog koritov tu imate ogle- dalec, pogledjte se, če še kaj vidite; sicer ste se pa že najbrž tako umaza- li pri koritu, da so vaše oči od uma- zanosti zaprte. Gorje ljudstvu, ki ni- ma vodnikov, dvakrat gorje, če ima take vodnike, kakor jih priporoča Stranka ljudskih Slepcev. Farovžu naša odločna beseda: Ti in Tvoji spo- korjeni grešniki nam ne bodo vlada- li. Mi hočemo sami gospodariti v ob- čini, hočemo biti prosti, ne maramo biti vezani s franciškanskimi štriki! Patrom, posebno p. Teodorju, ki ima od same strankarske strasti ves spa- čen obraz, naš gnus in nezaupanje!! Vi ste krivi, da se ljudstvo s srdom obrača od vere.

Vič in klerikaleci. »Slovenec« se zopet dere zaradi dopisa z Viča v »Slovenskem Narodu« in prisega, da se vičansko verno ljudstvo ne bo dalo »zapeljati« ter da ostane zvesto S. L. S. Kakor da bi »Slovenec« mazač imel že ves Vič v žepu. Vičani! Ne dajte se begati od sleparskih kleri- kalcev in tiste žalostne slovenske ljudske stranke, ki je največja nesre- ča za ljudstvo. Klerikalna stranka je podobna judovskemu blagu, ki ga mora judovski agent čez mero hvali- ti, če ga hoče med ljudi spraviti, a ljudje, ki je vzamejo, so še vedno opeharjeni. Pozor, Vičani, dokler ni prepozno! Če hočete sami sebi dobro, volite 12. t. m. samostojno in neod- visno, volite napredno in demokrati- čno, pa boste sami gospodarji in ne hlape ljudskih zatiralec. Pogledjte v druge kraje, kjer je ljudstvo iz- obraženo in politično zrelo, povsod vidite, kako so pomedli s klerikalci. Največja klerikalna trdnjava, cesar- ski Dunaj, je padla in za njo padajo druge klerikalne trdnjave in trdnja- vice. Tudi na Koroškem že izgublja- jo klerikaleci tla, celo v hribovih jih več ne marajo. Ljudstvo je spoznalo, da je klerikalizem največja ovira na- predka in boljšega gospodarstva v državi kakor tudi v deželi in v ob- čini.

Gorenjec je postal klerika- len. Tako klerikalen je, da so mu za odgovornega urednika postavili tudi kaplana Sitarja. In ti ljud- je mislijo, da bodo naprednjaki ta prodani list naročevali in ga podpi- rali z inserati. Svoj čas je škof čita- nje »Gorenjca« prepovedal, zdaj bo seveda moral to prepoved slovesno preklicati.

Iz deželnega odbora. Beni- schevi akvareli se nakupijo za dežel- ni muzej. Istotako se nakupi Sever- jeva plaketa »slepcev«. Deželna banka naznanja, da bo prišla dne 2. ja- nuarja 1912 delovati. Zahteva pa, da naj dežela kot prvo obratno glavni- co vloži pri banki pol milijona. De- želni vinorejski zadrugi se podeli 10.000 K, brezobrestnega posojila. — Na Germ se sprejme 55 učencev. V Horjulu dobe — gerenta! Vzrok, ker sta se župnik in župan sprla. Gerent bo vzlic protestu župnikovemu Sta- nonik, prejšnji župan.

Iz šolske službe. Absolvirana učiteljska kandidatinja Terezija Črnalagar je imenovana za pro- vizorico učiteljico v Šmartnem. — Marija Ježek pa pride na enoraz- rednico v Zgorinju Pirničah. Absol- virnica kandidatinja Marija Ko- mar pa je nameščena na enorazred- nice v Doboven.

Ljubljanske ceste. Piše se nam: Ceste v mestu so zanemarjene; ako le nekoliko dežuje, je blata do glež- nev. Posebno zanemarjena je Sv. Pe- tra in Sp. Poljanska cesta. Tu je bla- ta, da je škandal. Magistrat naj ven- dar poskrbi, da ne bo Ljubljana iz- gledala kakor kaka zanemarjena vas.

Domača umetnost. V izložbi modne trgovine P. Magdič je raz- stavljena umetniško izdelana pre- proga iz idrijskih čipk, na katero občinstvo posebno opozarjamo. Na- ročena je za Bruselj ter bo pod ime- nom bruselskih čipk za visoko ceno prodana.

Pred najvišjim upravnim dvo- rom na Dunaju se vrši dne 11. okto- bra obravnava Marijane Jarc iz No- vega mesta proti ministrstvu za uk in bogočastje radi neke ustanove. 17. oktobra pa se vrši obravnava de- želnega odbora vovodinje Kranjske proti finančnemu ministrstvu zaradi užitniške doklade na meso.

Kaplan skočil z vlaka. Večera zvečer se je peljal z gorenjskim vla- kom proti Ljubljani dobro znani ka- plan, ki službuje na Dolenjskem, če- gar ime pa za sedaj še zamolčimo. V istem kupeju se je vozila tudi ne- ka gospa iz Beljaka. Kaplan je pos- tal med vožnjo tako nadležen in na- silen, da je gospa morala v svojo obrambo poklicati sprevednika. Sprevednik je pozval kaplana, naj se legitimira, kar je ta tudi storil, ter mu obenem zagrozil, da ga bo na prihodnji postaji odvedel k postaje- namniku, da se slučajprotokolira. To

je kaplana tako prestrašilo, da je v bližini Medvod, ko je bil vlak baš v največjem diru, skočil iz voza. Potu- joče občinstvo je videlo samo, kako se je kaplan v padcu prkrajt preko- picnil. Kaj se je kaplanu zgodilo, ali se je ubil ali je ostal nepoškodovan, še ne vemo.

Hudobna deklina. Johana Jen- ko, po domače Koracemanova iz Zg. Brnika pri Cerkljah, Marijina hčer- ka, biva nekaj časa pri Kalinškovihi na Sp. Brniku. Dne 6. oktobra I. l. je Janeza Kalinška, moža svoje se- stre Mar. Kalinšek, z nožem nevarno zabodla v levo lakotnico. Značilno je, da se je to zgodilo v drugo. Ja- nez Kalinšek je včasih malo zmešan, Koracemanovi bi radi posestvo za- sedli, iz tega vzroka se gode take ne- rodnosti s Kalinškom. Zadnji čas je, da stopijo oblasti na prste tem na- silnežem, drugače se zna zgoditi kaj bolj nevarnega.

Požar pri Črnomlju. Dne 8. t. m. popoldne izbruhnil je v vasi Sela pri Otovu blizu Črnomlju požar in v trenutku je bila vsa vas v plamenu. Ker je vel močan veter so bila obrambna dela skoraj nemogoča, ta- ko, da se niti vse živine ni zamogo- rešiti in poginili sta dve telci v pla- menu. Prihiteli so ognjegasci iz Čr- nomlja, Dublič in Movrne vasi, šest orožnikov in precej ljudstva, toda vkljub neumornemu in napornemu delu, se je dalo le dvema gospodarje- ma njih imetje rešiti. — Pogorelo je sedmim gospodarjem do 25 poslopj, ves pridelek, obleka in pohištvo ter je nastala v tej itak revni vasi beda in obup, tembolji, ker je zima pre- durmi, a nimajo živeža, ne strehe in obleke. Skupna škoda znaša približ- no 40.000 K ter jo zavarovalnina le malo krije. — Zanesli so ogenj seve- da zopet otroci, ki so jim vžigalci na razpolago! — Pomoč je nujna.

V Švici ponesrečil. Prijatelj na- šega lista nam piše iz St. Gallena v Švici: Slovenskega rojaka F. Potoč- nika iz Domžal je zadela pri izletu na Sintis nesreča. V petek, 7. okto- bra, je z nekaterimi Rusi in Srbi, čla- ni društva »Slovenska enota«, napra- vil izlet na Sintis. Tam mu je spo- drsnilo in pred očmi svojih prijate- ljev je zletel v prepad. Iz tamkajšnje planinske kočice so ga šli takoj iskati in ga našli težko poškodovanega. Prenesli so ga v bolnico; zdravniki upajo, da bo okreval.

V zadnjem trenutku. Krasna drama v treh dejanjih z Asto Niel- sen, zvezdo kinematografije v glav- ni vlogi se predstavlja od danes do četrtka v Elektrodiorografu »Ideal« samo pri večernih predstavah. Kdor je že imel priliko videti in občudova- ti Asto Nielsen v »Prepadih«, »Vro- či kreki«, »Črnem suncu«, »Vešču« itd., ta gotovo ne bo zamudil, da si ogle- da in jo občuduje v navedeni drami. Zdi se nam, da biva v tej ženski sko- ro čezmerna moč, vsako vlogo reši najpovoljnejše, vsako situacijo zna iz- rabiti. Kot srečna mati, kot nežna so- praga ali propadla ljubica igra svojo vlogo nedosežno. — Nepozabna osta- ne vsakomur, kdor jo je enkrat vi- del, njeno oko že pove več nego naj- lepše besede, nje vse zapreke prema- gujoča mimična umetnost, ki z malo kretnjami nadomesti najumetnejše govore. — Ta drama je dosedaj ne- dosežna privlačnost, ki postavi vse dosedanje v temo. Nič ne naj ne za- muditi ogledati si to res mojstrsko, ve- likansko kinematografsko delo. — Predstava traja 1¼ ure in je film 1270 metrov dolg. — Ker je rav- nateljstvo pridobilo to sliko z veliki- mi stroški, primorano je bilo zvišati cene prostorov, in sicer pri res. pro- storu za 30 vin., pri I. prostoru za 20 vin., in pri II. prostoru za 10 vin. Ker je to le neznanu zvišanje je upati, da si sl. občinstvo ogleda to veleznamo sliko.

Težavna aretacija. Ko je v soboto zvečer služboval stražnik v neki go- stilni na Zabjaku, sta začela dva do- mobranci po gostilni rogoviliti ter nikakor nista hotela plačati zavžitka. Komaj ju je stražnik opozoril na do- stojnost, že ga naskoči 26letni dela- vec Eržen. Ko je stražnik začel tudi tega pomirjevati, se pa zapodi vanj en vojak z vso silo, nato pa zbeži s svojim tovarišem po Hrenovi ulici proti Marijinim toplicam, stražnik za njim, Eržen pa za stražnikom. Ko je vojak uvidel, da ne bode mogoč uiti, se ustavi ter potegne bodalo, stražnik pa sabljo. V tem se pa na- bere okoli nju množica ljudi, ki je za- čela na ves glas klicati policijo na po- moč, kar je privabilo še več ljudstva. Stražnik naglo priskočita na pomoč dva peka in med tem, ko so se borili in izvili vojaku bodalo iz rok, je dru- gi vojak ušel, a temu je pa zadaj pri- skočil na pomoč Eržen, ki je pa začel stražnika in njegova pomočni- ka brahijalno obdelavati. Množica, obstoječa iz kakih 200 glav, je začela na ves glas klicati: »Policaj, poli- caj!« in še predno je prišlo do naj- hujšega, je priskočil na pomoč tudi nek narednik, ki je vojaka pogovoril, da se je pomiril in v kratkem so bili na pozorišču še štirje stražniki, ki so potem aretovali razborežnega in

Ljutega vojaka in Eržena. Po prvega je prišla vojaška patrulja, Eržena je dejala pa policija v zapor. Pri rabuki pa, ki je imela grozno lice, je bil stražnik in en pekovski pomočnik k sreči le lahko telesno poškodovan.

Se ena rabuka z vojak. Ko so v nedeljo okoli 11. ure prišli na Dunajski cesti št. 47 na cesto hlapci Jakob Florjancič, Jožef Skubie in Peter Mavrin, so začeli razgrajati, nakar pridejo iz mesta trije topničarji. Med preprirom so se spopadli in je pri tem potegnil topničar sabljo in z robom Skubica udaril po glavi ter ga znatno poškodoval. Skubica je to tako razsrdilo, da je kakor razjarjen lev skočil v svojo gasilnico, me vzel sabljo in z njo vojaka tako pretepel, da ga je težko telesno poškodoval, naposled ga je vrgel pa še v cestni jarek. K prizoru je prišla policija in vojaška patrulja in je prva vse tri hlapce aretovala, vojaki pa so odvedli svoje tovariše v vojašnico. Skubie je vojaka tako pretepel s sabljo, da so ga morali oddati v bolnico. Katero stran zadene krivda, pravzaprav še ni dognano, ker vojaki trdijo, da so jih napadli civilisti, ti pa nasprotno.

Dve nesreči zaradi hruška. V nedeljo je v Ljubnem na Gorenjskem tresel posestnik Ivan Snedec hruško, na kateri mu je spodrsnilo, vsled česar je padel na tla in si zlomil križ. Nek. nam po imenu še neznan mladenci, je pri Radovljici klatil z nabito puško hruške in sicer tako, da je držal cev, s kopitom pa otepal po vejah. Pri tem nepremišljenem dejanju se sproži petelin in strel zadene mladence v desna prsa tako, da je nezavesten obložen. Oba so prepeljali v deželno bolnico.

Turški romarji. V nedeljo se je skozi Ljubljano peljalo 60 bosanskih in hercegovinskih mohamedancev na božjo pot v Mekko. Ko se je na južnem kolodvoru vlak ustavil, so Turčini naglo šli iz vozov na travo, se tam sezuli, umili, potem pa pognili po travi papir, na katerem so poklekli in s povzdignjenimi rokami zroč proti vzhodu molili Alaha. Ko so z molitvijo končali, so zopet pobožno šli v vozove ter se odpeljali dalje proti Trstu. Ta običaj je v Ljubljani le redkokrat videti.

Revolverski strel na Dunajski cesti. Snoci okoli 11. ure sta se iz Jezice s kolesi peljala trgovska potnika gg. Dolničar in Seljak. Dospedši do topničarske vojašnice sta srečala izvoščaka, kateri je imel belega konja, v kočiji je sedelo pa pet neznanih moških. Kakor strela iz jasne neba, tako je počilo iz kočije proti kolesarjema brez najmanjšega povoda pet strel. Potnika sta se seveda silno prestrašila, kljub temu, da ni noben strel k sreči nikogar zadel. Fijakar je peljal dalje proti Jezici, kolesarja sta pa hitela v mesto zadevno sporočiti policiji. Leta je takoj stopila v akcijo; stražniki so se razpostavili na gotova mesta, drugi pa so začeli s poizvedbami. Kakor je bilo že pozno in na ulici le malo ljudi, se je vendar posrečilo dognati, da je peljal izvoščak Fran Bežalj na Posavje pet fijakarskih hlapcev. Policija je takoj nato obvestila orožnike in šla z njimi na Jezico. V gostilni pri Florjancu so zasledili napadalec ter jih takoj obkolili. Le eden, t. j. fijakarski hlapec Karel Prek je imel srečo, da je odnesel pete, druge pa so prijeli. Bili so fijakarski hlapci Fran Vernik, Evstahij Lipovec, Sebastijan Čaks in Ignacij Mišmaš. Dejanje so takoj priznali in sicer je dal Vernik tri, Lipce pa dva strela. Vernik je vrgel po poti samokres proč, Lipce ga je pa še imel pri sebi in zopet nabitega s petimi svinčenkami; pri Mišmašu so pa našli železen zobčast obroč za na roko (Rauferring). Ker se ni moglo dognati za kaj gre, sta orožnika ostala tam, policija je pa junake odvedla v Ljubljano. Kaj so nameravali vprizoriti, nam še ni znano, iz vsega je pa sklepati, da bi se ne bilo zgodilo nič dobrega, ako bi ne bila varnostna oblast takoj energično ne posegla vmes. Kakor čujemo, je bilo včeraj na Posavju neko ženitovanje in ni izključeno, da divjaki niso nameravali tam izvršiti kakkega nasilstva. Da je bilo nekaj projektiranega je sklepati že iz tega, ker so bili vsi trezni. Toliko je bilo nam mogoče poizvedeti do danes in pričakujemo v kratkem še nadaljnih podrobnosti.

Nesreča. Posestnik in gostilničar g. Fran Poek je dal svojo hišo na Opekarski cesti št. 26 doizdati v I. nadstropje. Ko so streho dvignili s takozvanimi »amerikankami« ter jih podzidavati, se je danes dopoldne streha nagloma na eno stran in zrušila. Pri tem je en tram padel oženemu delavcu Karlu Stibereu, roj. 1886 v Murberg - Nensatzu na glavo ter mu zmehčal lobanjo. Na lice mesta došla policijska in stavbna komisija je odredila, da so ponesrečenčev truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Kristofu, delo je začelo pa ustavilo.

Aretovana tatca. Včeraj je naletel stražnik na Cesti na Rudolfovo železnico znano 32letno iz mesta iz-

gnano nevarno vtihotapko Marijo Repanskovo iz kamniškega okraja, ki je kar na cesti prodajala perilo in jo predstavil k uradu. Tam je priznala, da je perilo ukradla iz veže Pogačnikove hiše v Spodnji Šiški. Repanskova je morala nato že osemnajtisti k sodišču.

Rabutarji. V noči od nedelje na ponedeljek so prišli dosedaj še neznan ponočni posetniki na vrt g. Lovrencija Blaznika na Privozu št. 8 ter mu tam obrali za 10 K žlahtnih hrušk.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 135 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 40 Slovencev in 100 Hrvatov.

Konja splašila sta se včeraj na Marije Terezije cesti ter zdirjala po Bleiweisovi na Tržaško cesto domov, ne da bi se bila pri tem zgodila kaka nesreča. Konja sta se bila ustrašila prihajajočega vlaka.

Izgubil je g. M. nikljaso žepno uro s kratko verzičico. — Šolski učeneec Jožef Marčan je izgubil srebrno tulo - uro z verzičico. — Usnjarski pomočnik Frančišek Čuk je izgubil črno denarnico, v kateri je imel 35 kron denarja. — Neka dama je izgubila silvilnat dežnik. — Posestnikov sin Fran Javornik je izgubil 5 K. — Izgubila je včeraj M. Černač med 4. in 5. uro popoldne na cesti od Sv. Petra cerkve do Streliške ulice 20-kronski bankovec. Pošten najditelj se prosi, da ga odda proti nagradi v Cegnarjevi ulici št. 6.

Društvena naznanila.

Dr. Benjamin in dr. Gustav Ipavčev včeraj »Ljublj. Zvona« se radi sobotne operne predstave preloži na nedeljo, dne 15. oktobra zvečer. Prireditelj se vrši pri sedežih. V Ljubljani so te pri manjših pevskih društvih redke. Boje se prazne dvorane in s tem deficit. »Ljublj. Zvon« se je skorajžil in trdno uro, da se bo občinstvo v velikem številu odzvalo njegovemu vabilu. Na vzporedju so izključno le skladbe obeh bratov Ipavcev, ki so se Slovincem izmed vseh najbolj omilile. Preproste so skozinsko, iz njih govori slovenska duša. Poleg moških zborov so na vzporedju trije krasni, novejši samospeli dr. B. Ipavca. Pela jih bo odlična članica slovenske opere, ga. Jeanetta pl. Foednerspergova. Istotako nastopi naš preljubljeni operni pevec g. Ljubša Iličič z dvema soli. Prepričani smo, da ne bo nikomur žal, če se udeleži tako lepe pevske priredbe. Imel bo užitek, podprl bo »Zvon« moralno in gmotno v njegovem delu in stremljenju, hkrati pa počastil spomin zaslužnih slovenskih moških, obeh bratov Ipavcev. — V torek se prične predprodaja vstopnic v trafiki g. Seškove (Selenburgova ulica), koder se dobe tudi vzporedi.

Knjižnica »Gospodarskega in naprednega društva za šentjakobski okraj« je nastanjena v Dragatinovi hiši, vhod Vožarski pot št. 4. na dvorišču, levo, in je odprta vsako sredo od 7. do 8. zvečer. Knjižnica zelo lepo napreduje, zato je sklenil odbor, da odpravi poleg slovenskega tudi drugojezične oddelke knjižnice, zato se obrača odbor na rodoljubne šentjakobskega okraja kakor tudi drugod, da bi mu priskočili na pomoč zlasti s hrvaškimi in nemškimi knjigami. Tudi kupi društvo po zmerni ceni knjige, kakršnih še nima. Ker je knjižnica določena za izobrazbo vsega prebivalstva šentjakobskega okraja in ima izposojevalce tudi iz drugih okrajev, upamo, da ta prošnja najde odziv med narodnjaki, ki vedo ceniti pomen knjižnice za omiko naroda.

Odbor društva slovenskih trgovskih potnikov« naznanja svojim cenj. članom, da je zopet pristopila kot podporni član slavna »Delniška pivovarna«, Laški trg, z vsoto 50 K, za kar se društvo blagi darovateljice najiskreneje tudi tem potom zahvaljuje. Odbor ima sejo dne 14. t. m., v soboto, ob 9. zvečer v društveni sobi, kamor se vabijo gg. odborniki, da se je sigurno udeležijo.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje v četrtek, dne 12. oktobra t. l. ob 2. popoldne v prostorih dekliske šole v Kranju. Na vzporedju je tudi Načrt in razgovor o izpremembah »Zavezinih« pravil. Ker je ta točka z ozirom na delovanje »Zaveze« posebno važna, želi odbor, da vsi člani načrt dobro pregledajo in staviijo pri razpravi ob posameznih točkah tozadevne predloge.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes, v torek, se poje krasna Verdijeva opera »Rigoletto«, Ker je ga. C. Otahalova zopet zbolela, poje vloga Gilde gospa Maja markiza pl. Strozzi, operna koloraturka iz Zagreba, ki je žela na našem odru velikansko odobravanje. Predstava se vrši za nepar-abonente. — V četrtek opereta »Sramežljiva Suzana«.

Glasbena šola v Kranju (podružnica »Glasbene Matice«) ima redni občni zbor v četrtek dne 12. oktobra

t. l. ob 6. zvečer v šolskih prostorih (v Kušlanovi hiši). Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročila: a) tajnika, b) blagajnika, c) preglednikov. 3. Volitve novega odbora. 4. Slučajnosti. — Podporniki in drugi prijatelji šole se najviljudneje vabijo k zborovanju.

Umetnost.

Burianov koncert. V veliki dvorani »Unionov« se je vršil včeraj zvečer koncert svetovnega peveca Buriana. Program so postavili popolnoma na glavo. Mesto napovedane uverture Schubertove je igral orkester Mendelssohnove uverturo »Fingalshöhle«, mesto odlomkov iz Lohengrina in Walkire je zapel g. tenorist arijo iz Webrovega »Čarostrelca« »Durch die Wälder«. Ena napovedana točka je sploh izostala in ni našla nadomestila. Vendar je nudi večer popoln umetniški užitek. Odlomek iz Smetanovega »Daliborja«, ki ga je zapel Burian najprej, je takoj zanimal poslušalce in izzval živahno odobravanje. Enako je ugajala Kienzlova »Mati« in morda še bolj Mohlerjeva »Revelge« in Tannhäuserjevo »Pripovedovanje o Rimu« (Wagner). Burian ima sila obsežen, poln, v višini in nižini enako prijeten in zaokrožen glas, ki je obonem tako močan, da bi ne utonil tudi v dvakrat tako številnem orkestru kakor je bil včerajšnji. Njegova deklamacija, pevska tehnika, vsestranska sigurnost, je na tisti višini metnosti, da je o njej vsaka kritika odveč. — Orkester je spremljal pod vodstvom svojega kapelnika g. Talicha precizno. Točke, ki jih je proizvajal sam, so bile izborno igrane. Zlasti je zanimal »Andante« domačega komponista Lajoveca, ki združuje z izvrstno muzikalno naobrazbenostjo gotovo velik skladateljski talent. — Dvorana ni bila polna, navdušenje je bilo živahno.

Razne stvari.

* Avstrijski letalni teden. V nedeljo se je končal prvi avstrijski letalni teden, ki je trajal pet dni. Zmagovalci so bili pri tekmi za vstrajnost (10.000 K) Ilner na Etrichovem enokrovniku, ki se je vzdržal v zraku 4 ure in 5 minut, za razdaljo (5000 kron) Warchalowski na avtobiplanu, za višino (5000 K) Bier, ki se je dvignil 2300 m visoko, za hitrost na progi Dunajsko novo mesto-Neukirchen in nazaj (2000 K) Stanger in (1000 K) Warchalowski, za prekodeželn polet in sicer Dunajsko novo mesto-Neukirchen in nazaj Miller, Dunajsko Novo mesto-Fischamend in nazaj Umlauf in Dunajsko Novo mesto-Dunaj in nazaj Blaschke in Bier.

* Posledica draginje. Na Dunaju se je ustrelil včeraj 30letni natak Fran Aekert trikrat iz revolverja v glavo in se smrtnonevarno ranil. Izpovedal je, da je to storil zaradi neznozne draginje.

* Kolera. Kakor poročajo srbski listi, so med ogrskimi delavci v Smederevu konstatirali 3 slučaje kolere. Razen teh je zbolel v Belgradu za sumljivimi znaki neki pristaniški delavec in še en delavec v Smederevu.

* Bomba v Toulonu. V nedeljo ob 10. zvečer je eksplodirala pred neko kavarno v Toulonu bomba, ki je težko ranila pet oseb, lahko ranila pa več gostov. Škoda je zelo velika. Vse šipe kavarne so razbite in zid te hiše kakor tudi sosedne restavracije je hudo poškodovan. Preiskava je doglala, da gre za anarhističen atentat pristaniških delavcev.

* Klub samomorilcev. V Kursku je odkrila policija iz gimnazijcev obstoječi klub samomorilcev, ki so se zavezali, da izvrše samomor. Tekom zadnjega meseca se je bilo usmrtilo 10 članov, ki jih je določil žreb. Zaplenjene listine izkazujejo še veliko množino samomorov, katere izvršiti so se gimnazijci obvezali. Umevno je, da vlada med starši dečkov veljanska vznemirjenost.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 10. oktobra. V današnji seji državnega zbora se je razvila živahna draginjska debata. Kot prvi govornik je govoril ministrski predsednik Gautsch, ki so ga obkolili množestveni poslanci. Govoril je pet četrt ure in so bile njegove besede skrbno izbrane in oprezno izgovorjene, da bi ne zadel niti na desno, niti na levo. Vendar so poslanci njegov govor zelo hladno sprejeli. Najprej je protestiral proti izvajanjem poslanca Adlerja, ter zavrnil njegove napade na Italijo in na justičnega ministra Hohenburgerja, ki da se bo še sam branil. Z ozirom na draginjsko vprašanje je konstatiral, da je draginja splošna evropska prikažen in da je v Avstriji mogoče storiti le specijalne korake v tem oziru, v kolikor pridejo avstrijska gospodarska ali upravna vprašanja v poštev.

Eden glavnih vzrokov te splošne draginje je zvišanje povprečnih življenjskih zahtev delavstva. Delavstvo danes živi mnogo boljše kakor prej in da splošno stavi ljudstvo več zahtev do življenja, kakor v prejšnjih časih. Vsled tega stopnjevanja splošnih življenjskih zahtev so se vse cene povisale. Med temi izvajanjimi ministrskega predsednika so hrupno ugovarjali socialni demokrati. Kar se tiče specijalno mesnega vprašanja, pravi ministrski predsednik, da stoji glede uvoza mesa še vedno na svojem starem pravnem stališču. To se pravi, da se je popolnoma podvrzel ogrski komandi. Ministrski predsednik pravi nadalje, da ga nobena resolucija parlamenta in noben sklep ne more odvrniti od tega njegovega pravnega stališča. Ta izvajanja so izzvala pravi vihar protesta v zbornici. Ministrski predsednik nadaljuje, da so se glede uvoza vršila pogajanja z ogr. vlado, da so se pa pogajanja prerušila in se bodo zopet nadaljevala v četrtek. Do danes še ni nikakega rezultata. Zbornica pa naj počaka in ministr. predsednik upa, da ji bo mogel naznaniti ugoden rezultat. Vsled teh besed ministrskega predsednika je jasno, da je vprašanje uvoza argentinskega mesa definitivno padlo. Poslanec Binkini zakliče ministrskemu predsedniku: Ne pustimo si prodati dalmatinske zveze. Gautsch mu je na to odgovoril: Vlada bo pazila na najvitalnejše avstrijske interese. Nato je ministrski predsednik nadaljeval kritiko argentinskega mesa, ter je rekel, da se argentinsko meso avstrijskemu prebivalstvu ni priljubilo. Velike draginje mesa v Avstriji je specijalno kriva razširjena prekupčija, proti kateri bo treba nastopiti z najstrožimi sredstvi. Pa tudi avstrijske gospodarske prometne organizacije so premalo razvite in pride vsled tega do takih kalamitet. Glede kartelov pravi, da so pojav modernega gospodarskega življenja in da se bo vlada morala boriti samo proti izrodukom teh institucij. Vlada hoče posvetiti vso pozornost kartelom in če je treba zaslišati tudi interesirane kroge. Na to obljublja, da bo vlada že v kratkem času predložila parlamentu tozadevno zakonsko predlogo. Nato se ministrski predsednik brani pred očitaji, da vlada ničesar ne stori proti draginji.

Avtonomne deželne finančne organizacije.

Dunaj, 10. oktobra. Finančno ministrstvo je izdelalo spomenico glede reforme avtonomnih finančnih državnih organizacij, glede njih zveze z državo ter je odposlalo te spomenice deželnim odborom, da podajo o nji svoje mnenje in zbero material. Spomenico bo finančni minister predložil tudi državnemu zboru.

Kriza v avstrijskem parlamentu?

Praga, 10. oktobra. »Prager Tagblatt« prinaša vest o skorajšnji demisiji Gautschovega kabineta ter pravi, da je stališče ministrskega predsednika Gautscha omajano. Vlado dunajski krogi pravijo, da je ta vest popolnoma neutemeljena in da jo je treba presoditi edino kot časnarsko intrigo.

Interpelacija poslanca Tresića glede vojne mornarice.

Dunaj, 10. oktobra. Poslanec Tresić je interpeliral brambnega ministra zaradi prakse pri mornariči ter ostro kritiziral, da sprejemajo v avstrijsko vojno mornarico nedalmatinske, zlasti pa madžarske, nemške in češke rekrute ter tako kršijo upravičene interese Dalmatincev, ki jih pošilja vojna uprava v armado, medtem, ko pošilja vojna uprava k mornariči zlasti Madjare in Nemce ter tako jemlje vojni mornariči njen značaj, da je izvečine jugoslovanska.

Dalmatinske železniške zveze.

Dunaj, 10. oktobra. V dalmatinskih poslaniških krogih se zopet ventilira vprašanje železniških zvez. V parlamentarnih krogih so razširjene enake vesti, kakor včeraj. Poslanec Dulbić je interpeliral vlado, da naj vendar že definitivno in odločno pove, kako da misli glede dalmatinskega vprašanja, da se preprečijo vse nadaljne nepotrebne diskusije.

Skrajšanje draginjske debate.

Dunaj, 10. oktobra. V parlamentu se vrše pogajanja posameznih strank, da bi se skrajšala draginjska debata. V draginjskem vprašanju je bilo podanih 30 predlogov, ki jih je zbornični predsednik tako nerodno združil, da bi prišli vsi predlagatelji po vrsti do besede, da utemelje svoje predloge. To bi bilo 30 govornikov. Ker pa sta govorila v petek 2 govornika in bosta govorila danes tudi 2 govornika, bi samo utemeljevanje zavzelo cel teden.

Demisija predsednika ogrske zbornice.

Budimpešta, 10. oktobra. V parlamentu so razširjene vesti, da namerava predsednik ogrske poslanske zbornice Berzeviczy demisionirati. Hmelj.

Norimberg, 10. oktobra. 500, 200, mirno, cene počasi popuščajo.

Monarhistična vstaja na Portugalskem.

Berolin, 10. oktobra. »Vossische Zeitung« izve iz Bajadoza, da monarhisti niso zbežali popolnoma s Portugalskega. Nasprotno pa, da so dobili monarhisti bitko z republikanci.

Panamski prekop.

Washington, 10. oktobra. Severo-ameriški prezident Taft je izjavil, da bo panamski prekop odprt 1. julija 1913.

Italijansko-turška vojna.

Izganjanje Italijanov. — Sveta vojna.

Pera 10. oktobra. Vlada je izganjanje Italijanov iz Turčije suspendirala. Vendar pa ni pričakovati, da bi imela ta vladina odredba dobrih uspehov. Imenovanje radikalnega mladoturškega pristaša Asim beja za zunanjega ministra bo razmerje med Italijo in Turčijo le poslabšalo, ker je Asim bej pristaš vojne stranke. Hodže po mošajah kličejo na sveto vojno.

Carigrad, 10. oktobra. Po celi Turčiji kličejo na sveto vojno. Albanci v Prištini in Vučitrnu kličejo na boj proti Italiji in so prisegli Italijanom pogin. Pretendent Imam Jahia je ponudil sultanu 100.000 mož, pretendent Seid Idris pa 4000 mož za vojno proti Italiji. Iz Tripolitaniije javljajo, da je plemo Senusov proklamiralo sveto vojno in da so se Senusi že napotili proti Bengasiju.

Carigrad 10. oktobra. Mladoturški komite je naznanil ministrskemu svetu, da je kongres sklenil vztrajati v boju proti Italiji.

Konec tripoliškega vprašanja.

Berolin 10. okt. »Vossische Z.« poroča iz Carigrada, da se je ruski poslanik izrazil, da bo koncem tega tedna tripoliško vprašanje definitivno rešeno.

Črnagora mobilizira.

Carigrad 10. okt. Tu so razširjene vesti, da Črnagora mobilizira. V Bar je baje prispela italijanska ladja z municijo in orožjem.

Dve italijanski vojni ladji poškodovani.

Carigrad 10. okt. Iz Bengasija poročajo, da je turška artilerija težko poškodovala 2 italijanski križarki.

Turčija prosi intervencije.

Kelmoraj 10. okt. »Kölnische Zeitung« poroča iz Berolina, da je napravila turška nota na velesile zelo prijazen vtisk, vendar pa ta nota ne bo imela nobenih praktičnih posledic. Turčija ne sme upati na kako restitucijo in integum. Šele če bo tripoliško vprašanje dozorelo, to je, če bo Italija okupirala Tripolitaniijo, bo mogoča kaka intervencija.

Odlikovan izdajalec.

London 10. oktobra. Bivši župan mesta Tripolisa Hasun paša je bil imenovan od Italijanske vlade zaradi njegove predaje Tripolisa za viceguvernerja.

Avstrija intervenira.

Carigrad 10. oktobra. Tu so razširjene vesti, da hoče avstrijska vlada posredovati med Italijo in Turčijo. Avstrija je baje že namignila balkanskim državam, da naj strogo čuvajo na Balkanu mir in red.

Mirovna pogajanja.

Carigrad 10. oktobra. V dobro informiranih diplomatskih krogih so mnenja, da se bodo italijansko-turška mirovna pogajanja začela, čim se zbere turški parlament.

Italijansko brodogrje.

Carigrad, 10. oktobra. Italijanska torpedovka, ki je bila v pristanišču Rešadije, je včeraj odpelala v Santi Quaranto.

Novi turški zunanji minister.

Carigrad, 10. oktobra. Sultan je izdal irade, s katerim se imenuje turški poslanik v Sofiji Asim bej za zunanjega ministra.

Protiitalijanski bojkot.

Carigrad, 10. oktobra. Mladoturški so že začeli izvajati bojkot proti italijanskemu blagu.

Italija in vojna poročila.

Berolin, 10. oktobra. Iz Rima poroča »Tageblatt«, da je italijanska vlada sistrjala vse brzojavke o vojaških operacijah.

Somišljenike,

zlasti one po deželi, kjer se vršijo občinske volitve, prosimo, da se v vseh vprašanjih, ki se tičejo narodno-napredne stranke, obračajo vedno le na

tajništvo nar.-napredne stranke (Wellova ulica 10/I).

Posebne prosimo vpoštevati to v onih krajih, kjer potrebujejo za agitacijo mogoče kakoga govornika iz Ljubljane.

Uradne ure za stranke so od 10. do 12. dop. in od 3. do 5. pop. Izvrševalni odbor nar.-napredne stranke v Ljubljani.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Liberalno kuratorstvo se je izkazalo javno vendar kot dobro kuratorstvo, kljub vsem šumenju in pisku klerikalnega vetra. Jožeta Jenko, posestnik iz Brnika, bivšega podpredsednika podružnice »Kmetijske družbe« v Cerkljah, so napadli klerikali že leta 1908 in dosegli s svojimi mahinacijami, da je prišel iz odbora. Od takrat so pazili strupeni njegovi klerikalni prijatelji na vsak njegov korak, da bi našli kak povod, ga uničiti ali ga vsaj oškodovati. Priznati se mora klerikalcem, da so v tej stroki mojstri in vrli učenci jezuitov in cerkvenih inkvizitorjev. Našli so povod in poštenega moža tudi pošteno zagrabil. Po prizadevanju teh dobrih prijateljev je bil Jože Jenko obtožen, da je skril in si samolastno prilaščil eno brano, ki je bila last podružnice »Kmetijske družbe« v Cerkljah. To brano so dobili na nekem Jenkovem skednju v Vodica. Brana je bila po nalogu odbora vedno pri obtožencu spravljena in tam so jo dobivali člani podružnice. Ko je bil Jenko izpodrinen iz odbora, član podružnice pa je se danes, je seveda brano obdržal in jo imel tudi še vedno na razpolago. Zato pa so ga njegovi prijatelji obtožili, da si je hotel brano skrivaj prilastiti, kar je že zaradi tega nesmiselno, ker bi Jenko s tujo brano ne smel nikdar javno na polje. Dobili pa so še drug greh na njegovi koži. Jenko je bil več let kurator zavzočenega posestva Kalinškovega. Popolnoma po svojem merilu, po merilu klerikalnih kuratorjev, so bili ti ljudje prepričani, da mora Jenko kovati iz tega kuratorstva lep dobiček. Dobili so v Jenkovem letnem računu kar 60 napak. Na videz so bile te napake res težke. Toda stvar je bila popolnoma enostavna in se v obče dogaja pri kuratorjih. Že na varovanja pride h kuratorju in ga mlo prosi, da naj ji dovoli marsikaj, cesar sodišče kot nerodajno ne potrdi. Kurator, dober mož, se žene usmili in v osebnem sporazumljenju ji kupi to in drugo ter ji da tudi več denarja. Seveda tega ne more trpeti kurator, v obračunu tudi ne sme tega izkazati pod pravilno rubriko, no in pomaga si sporazumno z ženo na ta način, da zmanjša gotove dohodke ali povzroči izdatke. Seveda pa to nikakor ni goljufija. Podobno se je godilo v Jenko-Kalinškovem slučaju. Jenko je dajal ženi denar, je kupoval različne stvari, med tem tudi zlate uhanke, ker se žena rada čedno nosi, katerih izdatkov pa seveda ni smel imenovati v obračunu. No, in pomagala sta si na že zgoraj omenjeni način. To in samo to je zagrešil Jenko kot dober človek in si nakopal najmučnejše nepravilike, ki so ga spravile na obtoženo klop in žugale poštenemu možu z ječo. Obtoženca je zagovarjal dr. Triller, ki je celo zadevo v tem zmislu sodišču v bistvu pojasnil in dokazal to tudi s pričami. Državni pravdnik je bil dr. Neuberger, zastopnik tožnika pa dr. Furlan. Sodišče se ni moglo prepričati, da bi Jenko brano skril z namenom, da si jo prilasti. Kar se pa tiče kuratorstva, se mu pa faktično ni dokazala nobena nepoštenost. Jenko je bil popolnoma oproščen, njegovi klerikalni nasprotniki so pa za eno blamažo bogatejši in lahko iščejo še naprej dlako v jaju.

Zahvala.

Dne 1. vinotoka t. l. je priredila I. S. Z. I. sokolski dan v Idriji, ki je bil posvečen od jutra do večera sokolskemu delu. Zvečer istega dne so nam narodne dame priredile v vsakem pogledu lepo uspešo zabavo. Tem rodoljubnim damam — na čelu jim gospe Davorinova Bajžljeva, Sonja Peganova in Rozalka Tavzesova — bodi za njih trudaljubnost in požrtvovalnost izrečena presrečna zahvala. Enako zahvaljujemo vse tiste, ki so kakorkoli pripomogli, da se je prva naša prireditev te vrste završila s tako lepim uspehom.

Predsedstvo idrijske sokolske župe.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 8. oktobra: Marija Pugelj, bivša služkinja, 84 let, Japljeva ulica 2. — Karolina Lešnjak, rejenka, 4 mesece, Metelkova ulica 27. — Seštra Angela Krevelj, usmiljenka, 35 let, Radeckega cesta 11.

Dne 9. oktobra: Apolonija Kenk, vdova vpok. železniškega čuvaja, 78 let, Emonska cesta 10.

V deželni bolnici:
Dne 6. oktobra: Jakob Belič, kočarjev sin, 9 let.

Dne 8. oktobra: Ana Petek, žena slikarskega mojstra, 30 let.

Dne 9. oktobra: Martin Učakar, rudarjev sin, 19 let. — Josip Habe, hlapec, 24 let.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni listi dunajske borze 9. oktobra 1911

Maloobsejni papirji.	Dinarci	Marki
4% majeva renta	91.40	91.60
4 1/2% srebrna renta	94.65	94.85
4% avstr. krona renta	91.40	91.60
4% ogr.	90.40	90.60
4% kranjsko deželno posojilo	94.10	95.10
4% k. o. češke dež. banke	93.15	94.15

Srednje	420 —	432 —
Srečke iz l. 1860	303 —	309 —
„ „ 1864	300.50	312.50
„ zemeljske l. izdaje	293.50	299.50
„ „ II.	271.50	277.50
„ ogrske hipotekne	247 —	253 —
„ dun. komunalne	500 —	512 —
„ avstr. kreditne	496 —	508 —
„ ljubljanske	80 —	86 —
„ avstr. rdeč. križa	70.75	76.75
„ ogr.	45.50	49.50
„ bazilika	35.90	39.90
„ turške	226.80	239.80

Polnina.	465 —	470 —
Ljubljanske kreditne banke	638.50	639.50
Avstr. kreditne banke	539.25	540.25
Dunajske bančne družbe	112.25	113.25
Južne železnice	732.75	733.75
Državne železnice	817.75	818.75
Alpine-Montan	310 —	312 —
Češke sladkorne družbe	278.50	279.50
Zivnostenske banke		

Valute.	11.40	11.44
Cekini	117.75	117.95
Marki	19.19	19.22
Franki	94.90	95.10
Lire	254.75	255.50
Rubli.		

Ljuba, zlata mamica —

daj mi jutri pol škatle Fayevih pristnih sodenskih mineralnih pastilj seboj v solo. Ivan in Franjo, ki sedita poleg mene, sta tako prehlajena, njih starši pa nimajo denarja, da bi kupili pastilje. In sodenice so vendar tako dobre, skoro vsi otroci jih imajo sedaj in g. učitelj pravi, da je sedaj mnogo manj zamud. Sodence se dobivajo škatljico po K 1.25 povsod. Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni založnik, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17.

Priznana močna, lahko tekoča solidna in neprekosljliva so **KINTA kolesa.** Najboljše jamstvo. Ilustrovani ceniki brezplačno. **K. Čamernik** Ljubljana, Dunajska cesta 9. Special. trgovina s kolesnim posam. deli. Izposojevanje koles.

Modni salon
Juane Schiller
na Sv. Petra cesti št. 31
priporoča
.. klobuke ..
vseh strok.
.. Čez opoldne odprto. ..

Serravallo
železnato kina-vino
Nigijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in melokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
.. Izborni okus. ..
Večkrat odlikovano.

.. Nad 7000 zdravniških priporočal. ..
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Zahvala.

Potrni vsled nepričakovane smrti našega nepozabnega sina, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

MILANA MEDICA
abiturienta idrijske realke

izrekamo vsem prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo za izkazano sočutje, darovane krasne vence ozir. šopke ter mnogobrojno spremstvo na poslednji poti pokojnikov. Imenoma se najiskrenejše zahvaljujemo sl. ravnateljstvu ter učiteljskemu zboru idrijske višje realke, vsem dijakom imenovanega zavoda za korporativno udeležbo pri blagoslovu krste na idrijskem pokopališču pred prepeljavo pokojnika v St. Peter dijakom-tovarišem za preganljivo prijateljstvo, dijakom-pevcem za srce segajoče žalostinke ter vsem imenovanim za prekrasna venca in dijakinjam za ljubki šopek. Dalje se zahvaljujemo gosp. dr. Papežu v Idriji za ves trud in blagohotno namene, rodbini Mohorič za vso skrb in udano postrežbo ter darovani venec, č. duhovščini v Idriji za veličastno umetniško izvajano cerkevno petje ter oni v St. Petru, ki nam je šla v vseh ozirih blagohotno na roke. Srčna hvala odseku »Sokolov« v St. Petru in cenjenim dekletom ravnatam za spremstvo pokojnika do groba. 3466 Sploh se najudaneje zahvaljujemo tem potom vsem onim, ki so nam izkazali ustmeno ali pismeno sožalje. St. Peter na Krasu, 10. oktobra 1911.
Žalujoča rodbina Medica.

Meteorološko poročilo.

Vitina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30.76 mm

oktobra	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v	vetar	nebo
9.	9. pop.	736.9	18.7	sr. jzh.	dež del oblak.
10.	7. zj.	735.4	16.9	brezvetr.	oblačno

Srednja včerajšnja temperatura 17.5°, norm. 11.6°. Padavina v 24 urah 0.4 mm.

Krila (polvolnena)

izborne kakovosti in lepih vzorcih v zavoljih a 5 kg — 7 komadov, odposilja po povzetju Josip Břen, Polička 90, Češko. Cene zmerne. 3463

Izjava.

Ker dela moja soproga Jožeta roj. Tomazič, bivajoča v Zavečnikih nad Vipavo, na moj račun razne dolgove, izjavljam, da ne prevzamem zanje plačila.
Fr. Pribyl.
3462

Prodajalna sposobna tudi za OBRT

se takoj odda v Vegovi ulici št. 12 Poizve se Karlovška cesta 30. I nadst.

Prospekti zastoni in poslovalnice
Moderno pohištvo za pisarne in sobe za gospode.
Glogowsky & Co.
c. in kr. dvorni dobavitelj
Gradec, Joanneumsring. Telefon 384.
Prevzema izdelovanje vsesplošnega pohištva. Proračune izvršujejo lastni arhitekti.

Prospekti zastoni in poslovalnice

Notarski kandidat

tudi začetnik, se sprejme v notarsko pisarno na deželi. Vstop 15. novembra t. l. Plača po dogovoru. Pomuoe na upravnishvo »Slov. Naroda«. 3428

Veliko denarja si prihrani tisti, ki zahteva kadar rabi kake potrebne stvari in priložnostna darila, moj glavni katalog s ca 4000 slikami, ki se mu pošlje gratis in franko. C. in kr. dvor. dobavitelj Jan Konrad, Most št. 1170, Češko.

Velika banka sprejme 3461

krajevne agente

za prodajanje v Avstriji dovoljenih srečk na mesečne obroke. — Naslov pod »Platzagent« na Splošni inšerlatni biro Praga, Pílkopy, Bazar 27.

Dobro vinske sode!

Iz hrastovega lesa, prav močne in nekatere skoraj nove
od 56 — 100 litrov
„ 200 — 400 „
3177 „ 600 — 1000 „

.. prodaja po nizki ceni ..
Franc Cascio, vinski trgovec,
Singerjeva ulica št. 1, za škofijo.

Slovensko trgov. društvo „Merkur“ v Ljubljani

išče učitelja laščine

za večerni pouk v svojem učnem tečaju.

Ponudbe naj se blagovoli poslati društvu »Merkur«, ki daje eventualna pojasnila. 3467

Alojz Pintar
posestnik

včeraj ob pol 6. uri zvečer previden s sv. zakramenti za umirajoče po kratki in mučni bolezni v 56. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb predragega rajnika bode v torek, dne 10. oktobra ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, na pokopališče v Dragi.
HRASTNIK, dne 9. oktobra 1911.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

P. n. borznim interesentom!

Nenavadno stabilne vse evropskih efektivnih trgov proti tako težavnim dogodiljem, ki se se poslednji čas v hitri naglici vrstili, najdoležnejše dokazuje njih interes za hausse in za neizpremenjeno zaupanje kapitala na daljni ugodni razvitek gospodarskega položaja.

Iz obeh teh znamenitih momentov izhaja, da mora sedanja konjunktura smetati na jako trdnih stebrih in da bo poslednji čas pukičena prijazna borzna tendenca se v kratkem zopet nadaljevala.

Naše današnje tendensko poročilo razpravlja o sedanjem tržnem položaju, natančno oziraje se na vse zadnje momente in obtem opozarja p. n. interesente na nekatera prvotna vrednostna (valcurje) z lepimi upi na dobičke, zato priporočamo p. n. interesentom tega poročila jako bogato in informativno vsebino v posodno pozornost. Na željo posiljemo s prvo pešto in zastoni.

Bančno podjetje Ervin & Co., Dunaj I., Tuchlauben št. 2.

„SLAVIJA“

.. - - vzajemno zavarovalna banka v Pragi. - - ..

Rezervni fond K 53,788.285-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,300.003-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa polnoma dajla
Čigar pisarne so v
lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

Milan Detiček
notarski kandidat

danes v ponedeljek, dne 9. oktobra ob 3. uri popoldne po dolgi in mučni bolezni, spreviden s sv. zakramenti v 29. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb predragega pokojnika bode v sredo, dne 11. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Rotovski ulici št. 10. na okoliško pokopališče v lastno grobišče.
Sv. maša zadušnica brala se bo dne 12. t. m. ob 9. uri v farni cerkvi v Celju.
Celje, dne 9. oktobra 1911.

Jurij Detiček, c. kr. notar in Pavlina Detiček roj. Staudinger starši.
Mijana Detiček hčerka. Juro, Maks in Mirko Detiček bratje.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 94 vplačili.

Dobro računal! in prav izvelič se one gospodinjice, ki uporabljajo pridelatek za kave "svojim gospodinjstvu" pravega: Francka: s kavnim mlinčkom iz zagrebške tovarne. — Kakovost "pravega: Francka" se je mnoga desetletja hot najboljši ugajajoča, njegova izdatnost kot najkropnejša izkazala.

Tehnična pisarna in stavbno podjetje
Ingenieur H. UHLÍŘ
3801 Ljubljana, Resljeva cesta št. 26.
Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, strokovni znanstveni izvidi, prevzeta zgradba.

PRESELITEV KROJAŠTVA.
Naznanjam svojim cenj. gg. naročnikom in drugemu občinstvu, da sem se s 1. oktobrom t. l. preselil iz Vegove ul. 12 v **Gajeva ulico 2, staro vojaško eskadriljsko.**
Prosim vse cenj. gg. naročnike in drugo občinstvo, da mi tudi znanprej ohranijo zaupanje kakor dosedaj. Potrudil se bom kakor doslej vsakomur postreči z najboljšim blagom, najokusnejšim delom, najnižjimi cenami.
Sprejemam tudi v to stroko spadajoča dela, kakor popravila, likanje, čiščenje i. t. d.
Za obilen obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem
Josip Ahčin
krojaški mojster, Gajeva ul. 2.

Konfekcijska trgovina
A. Lukič
Ljubljana, Pred škofijo 19
priporoča svojo velikansko zalogo zgotovljenih oblek po najnovejšem kroju za gospode, dečke in otroke. — Najnovejša konfekcija za dame in deklice. Solidna in točna postrežba. Najnižje cene.

Domača tvrdka! **Modni salon** **Domača tvrdka!**
MARIJA GÖTZL
LJUBLJANA, Židovska ulica št. 8.
(v hiši puškarija g. F. Sevcika)
Velecenjenim damam v Ljubljani in na deželi vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem **otvorila**
salon
kjer bom imela v zalogi priprosele kakor tudi **najelegantnejše damske in otroške klobuke** najnovejših pariških in dunajskih modelov ter vse modne potrebščine po zmernih cenah. — **Zalazni klobuki so vedno v zalogi.** — **Vsakovratna popravila se sprejemajo v vestno in točno izvršitev.**
Priporočam se kar najljubše za blagohotna naročila in zagotavljam najsolidnejšo ter hitro postrežbo.
Z velespoštovanjem
Mariči Götzl.

Anton Šarc, Ljubljana
Izdelovanje perila, pralnica in svetilnikalnica z električnim obratom priporoča zelo dobro in so- lidno izdelano perilo po nizkih cenah.
Opreme za neveste.
Perilo za deklice in dečke za zavode. Platno, šifon in švicarske vezene se kupijo zelo ugodno, dalje rjuhe, brisalke, prti, prtici, nogavice, maje.
Perilo „TETRA“
za gospode in gospe. Kdor trpi na protinu, revmatizmu, ischias, naj nosi le to perilo, in bo ta poskušnja vsakega zadovoljila.
VZORČINA RAZPOLAGO.

Najboljši in najposlednejši klavirji in pianini
se kupijo najceneje proti takojšnemu plačilu ali na najmanjši mesečni obroki (nudi v provinciji) samo **Henrika Bremitz**
c. hr. dvornega skladatelja
v Trstu, ulica Ter S. Pietro (Belvedere)
Svetovalna zastava v Parizu 1900 najvišje odlikovanje
Avstro-Ogrske za klavirje.
Katalogi in brošure, gratis in franco.

Naprodaj je
majhno lepo posestvo blizu Gradca. Na posestvu je hiša iz pritličja in prvega nadstropja. Pri posestvu je lep vrt za zelenjavo in ima okoli 2 orala; posebno ugodno je za perinico, vrtnarji ali katero drugo obrtno podjetje, ker leži ob vodi in električni moči. Povpraševati je pri upravnštvu »Slov. N.« pod »Industrija 7.« 3298

NEIGE DE FLEURS
nova, znanstveno izdelana
krema za roke in obraz.
Higiensko najboljšo toaletno sredstvo. Pušica po 60 h in 80 h se dobiva povsod. Lonček 1 K 60 h. 3331
Zaloga v Ljubljani: drogerija Čvančara.

Hotel
Tratnik
„Zlata kaplja“
Ljubljani 1913
Sv. Petra cesta št. 27
Lepe zračne sobe.
Priznana fina kuhinja.
Izborne pljače. Nizke cene.
Lepi restavracijski prostori.
Največji restavracijski vrt v Ljubljani

Aeroplan
slov. izumitelj
Kjuder-Renčeli
iz Trsta je slav. občinstvu razstavljen
v areni „Narodnega doma“ v Ljubljani
od 16. oktobra vsak dan med urami 10. dop. do 1. pop. in od 5. do 9. zvečer.
Predavanja in eksperimentiranje vsako uro.
Vstopnina 1 K.
Dijaki in vojaki do narednika ter obrtni vajenci plačajo polovico.
Vstopnice: pri blagajni in v pisarni „Universal“, Sodna ulica 4.
Pojasnila daje in dovoljuje zalazne cene korporacijam
razstavno ravnateljstvo
Pisarna „Universal“
Ljubljana, Sodna ulica št. 4.

Prodaja se
iz proste roke, v večjem trgu na **Spodnjem štajerskem**
hiša
v kateri je že okoli 30 let dobro idoča gostilna, ter zraven spadajoče gospodarsko poslopje, vrt, mesarija, ter tovarna za sodavico, s koncesijo. Gostilna je prva v istem kraju, in bi bilo zelo pripravno za kakega mesarja ker tam je dosedaj le ena mesarija. Plačilni pogoji zelo ugodni. Natančnejša pojasnila daje iz prijaznosti **V. Vived trgovsko zastopstvo, v Ljubljani, Štari trg 32.** 3450

Prodaja se
iz proste roke, v večjem trgu na **Spodnjem štajerskem**
hiša
v kateri je že okoli 30 let dobro idoča gostilna, ter zraven spadajoče gospodarsko poslopje, vrt, mesarija, ter tovarna za sodavico, s koncesijo. Gostilna je prva v istem kraju, in bi bilo zelo pripravno za kakega mesarja ker tam je dosedaj le ena mesarija. Plačilni pogoji zelo ugodni. Natančnejša pojasnila daje iz prijaznosti **V. Vived trgovsko zastopstvo, v Ljubljani, Štari trg 32.** 3450

Divji kostani
kupuje po najvišjih cenah
Josip Matič, Celje

Kupujte in zahtevajte odino le
CIRIL in METODOV ČAJ
je najboljši.
Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica št. 41.

hiša v Ljubljani
se prodaja pod ugodnimi pogoji.
Naplačila treba samo par tisoč kron.
Pojasnila daje pisarna „Universal“ Ljubljana, Sodna ulica št. 4.

FERNET-BRANCA
Specialiteta tvrdoke Fratelli Branca, Milan
je vsled svojih silno dietetskih in odlično zelodec krepečih lastnosti
najboljša želodčna grenčica sveta.
Glavno razpečevališče: Sig. Winter, Dunaj, III. Ungarg. 20.

Prva največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine
H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8
Nikelasta moška ura z veržico od K 4:50 naprej
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9:70 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 44:— „
Nikelasta damska „ z veržico „ 8:50 „
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9:50 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 20:— „
Uhani zlato na srebro „ „ „ „ „ 1:80 „
14 kar. zlati uhani „ „ „ „ „ 4:50 „
Lastna tovarna ur v Svici.
Tovarniška znamka „lko“.
Telefon št. 273. Telefon št. 237.

Največje podjetje konfekcijske
stroke je ogromna trgovina
O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg št. 5
katera ima že začetkom sezije
nad 30.000 kom. svežega blaga
po najnižjih cenah — in to:
nad 5000 kom. najfinjših oblek za gospode
„ 2000 „ najfinjših površnikov, športnih in zimskih sukenj
„ 3000 „ pelerin
„ 2000 „ posameznih hlač in telovnikov 3205
„ 3000 „ oblek za dečke in otroke
„ 15000 „ najmodernejše konfekcije za dame in deklice.
Solidna postrežba! Priznana nizke cene!